

พอดี้

ปกิณกรรมของ

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภักโท)

พระอาจารย์ปสันโน

พระอาจารย์ชยสาโร

และโอวาทของพระโพธิญาณเถร

เรื่อง ชุติวงศ์-ทุกข์ดัง

พอดี้

ปกิณกรรมของ
พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทโท)
พระอาจารย์ปล้นโน
พระอาจารย์ชยสาโร

ISBN 974-89238-1-9

พิมพ์ครั้งที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๔ เมษายน ๒๕๓๘ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม
พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๓๘ จำนวน ๕,๕๐๐ เล่ม

ขออนุโมทนาแด่ผู้มีจิตศรัทธาทุกท่าน
ที่มีส่วนร่วมในการจัดพิมพ์หนังสือนี้เป็นธรรมทาน
สัพพทานัน อมมทานัน ชินาติ

ออกแบบปก พิบูลย์ หัตถกิจโกศล
ดำเนินการผลิต ปาปรัส พับลิเคชั่น โทร. ๒๘๗-๒๔๔๒, ๑๖๒.๐๘๑๔๔๗
พิมพ์ที่ เรือนแก้วการพิมพ์ โทร. ๔๑๑-๑๕๒๓

สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามคัดลอก คัดตอน หรือนำไปพิมพ์จำหน่าย
หากท่านใดประสงค์จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน โปรดติดต่อขออนุญาตจาก
เจ้าอาวาสวัดป่านานาชาติ
บ้านบึงหวาย อำเภอวารินชำราบ
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๔๓๑๐

อนุโมทนากถา

เมื่ออาตมามาอยู่วัดหนองป่าพงใหม่ๆ สิบสามปีมาแล้ว สิ่งที่คลบับดาลใจให้เราหมั่นเรียนภาษาไทย คือความอยาก ความอยากเข้าใจสิ่งที่หลวงพ่อสั่งสอน แต่แม้ในสมัยแรกๆ ที่ยังพูดไทยไม่ได้ อาตมาก็สามารถนั่งฟังท่านเทศน์เป็นชั่วโมงด้วยความพอใจ ทั้งที่ไม่เข้าใจคำพูดของท่านเลย เพราะท่านมีเสียงที่ชวนฟัง เสียงที่ดังกังวาน มีอำนาจหนักแน่น แต่แฝงด้วยความเมตตากรุณาและอารมณ์ขันอยู่เสมอ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับอาตมาในขณะที่นั่งฟัง ก็คือ นี่คือธรรมะ ทั้งผู้สอนและคำสอนธรรมะดั้งเดิมที่ไม่เกิดไม่ตาย ต่อมาเมื่อฟังเข้าใจความหมายได้แล้วก็ยังมีศรัทธามากขึ้น ฉะนั้นเมื่อไรที่มีการจัดพิมพ์พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อบุญมา อตมาย่อมยินดีขึ้นใจอยู่เสมอ และในโอกาสนี้ใคร่ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของผู้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ด้วย

เนื้อหาภายในเล่มนอกจากธรรมะของหลวงพ่อกแล้ว ยังมีคำสอนบางตอนของลูกศิษย์ชาวต่างประเทศอีกสององค์ด้วย หวังว่าผู้อ่านคงไม่คิดว่าเป็นการเอาผู้น้อยตีเสมอผู้ใหญ่ ความ

เป็นจริงเอาตมาเองรู้สึกว่าการออกหนังสือพร้อมกับพ่อแม่
ครูบาอาจารย์ เหมือนกับไล่เดือนขึ้นเวทีกักราชสีห์ อย่งไร
ก็ตาม ถ้าถือว่าบทของลูกศิษย์เป็นบริวารบทของท่านก็คงไม่
เป็นไร

หวังว่าผู้อ่านหนังสือเล่มนี้ จะอ่านซ้ำๆ ด้วยการพิจารณา
ทุกข้อคิด บทสั้นอ่านง่าย แต่บางทีชวนให้เราอ่านเล่นหรือผิว
เผิน สิ่งใดที่ผู้อ่านรู้สึกว่ามีและถูกต้อง กรุณาน้อมเข้าไปสู่ใจ
ของตน เสร็จแล้วให้น้อมออกไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
เพื่อเกิดประโยชน์ตนประโยชน์ท่านให้มากที่สุด

ขอให้สัพพัตว์ทั้งหลาย จงพ้นจากทุกข์ทั้งมวล

ชยสาโรภิกขุ

๒๑ ก.ค. ๒๕๓๔

สารบัญ

ปกิณกกรรม พระโพธิญาณเถร

ฟังอย่างปราชญ์๑	
อริยสัจ ๔	๒
สามในหนึ่ง	๓
พอดี	๔
เอา-ละ	๕
ธรรมะ-ธรรมชาติ	๖
ยิ่งลดยิ่งเพิ่ม	๗
ดีแต่ไม่ดี	๘
แน่นแต่บ่มแน่น	๙
มัจจุราช เจ้าของไก่	๑๐
อย่าให้อายัว	๑๑
อ้อยตาลหวานลิ้น	๑๒
นอกเกิดเหนือดาย	๑๓
ว่างแต่ไม่ว่าง	๑๔
ทำให้หมด	๑๕
หมด	๑๖

ปกิณกรรม พระอาจารย์ปสันโน

อนิจจัง	๑๙
พอปานนั้น คือเก่า	๒๐
เอกลักษณ์	๒๑
คลื่นกระทบฝั่ง	๒๒
ถึงรู้	๒๓
อวิชา	๒๔
แมลงเฝ้าแห่งวิภูฏสงสาร	๒๕
ผีในขวด	๒๖
ผี ๑๐๐ ตัว	๒๗

ปกิณกรรม พระอาจารย์ชยสาโร

คมหิน คมคำ	๓๑
เพื่อนเอ๋ย	๓๒
มรรคไม่ง่าย	๓๓
อย่าคิดเอาเอง	๓๔
สุคะโต หรือ ทูคะโต	๓๕
ได้แต่สัญญา	๓๖
หมดดมงาย	๓๗

รถไฟสายมรณะ	๓๘
เรื่องไม่ใช่เล่น	๓๙

ชุดงศ์-ทุกข์ดง พระโพธิญาณเถร

หมดสงสัย	๔๓
ถูกของเขา-ถูกของเรา	๔๖
ปัจจุบันธรรม	๔๙
ไม่แน่	๕๐
สงบจิต-สงบกิเลส	๕๓
อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา	๕๖
ทุกข์เพราะคิดผิด	๕๘
ต้องแยกกาย	๖๐
อย่าส่งจิตตาม	๖๒
ชุดงศ์ควัด	๖๓
สงบที่ความเห็นชอบ	๖๖

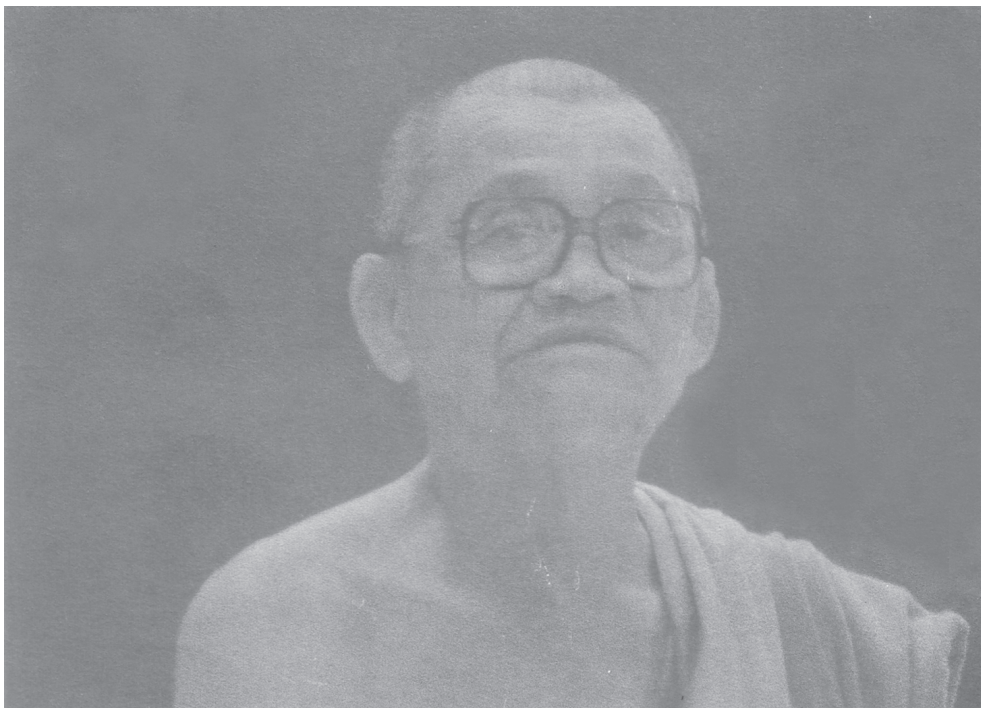

ปกิณกธรรม

พระโพธิญาณเถร
(ชา สุภัทโท)

หลวงปู่ผู้บังเกิดเกล้าของสาธุศิษย์

ฟังอย่างปราศรัย

...^๗ฟังปฏิบัติต้องยอมรับได้ทุกอย่าง ท่านจะเทศน์ผิดๆ หรือเทศน์ถูกๆ ให้ฟัง ก็ฟัง ไม่ต้องแย้ง การผิดหรือถูกนี้ไม่เป็นประมาณ บางทีจิตเราไม่ถึง เราคิดว่าผิดก็ได้ ท่านว่ามันผิด เราเข้าใจว่ามันถูกก็ได้ ฉะนั้นเราต้องยอมรับ ชอบใจหรือไม่ชอบใจ เชื่อหรือไม่เชื่อก็ฟังไป นี่คือ ผู้ฟังเทศน์เกิดปัญญา เพราะในจิตของเรานั้น “อันนี้แหละถูกแล้ว” หรือ “อันนี้แหละผิดแล้ว” มันเป็นหลักแต่ว่าความรู้สึก จะถูกหรือผิดจริงๆ ก็ไม่รู้หรอก เพราะเรายังเป็นคนหลง...

อริยสัจ ๔

... วัชังโใบนี้ ถ้าเราไปยกมันก็หนัก วางไว้เฉยๆ มันก็ไม่หนัก หนักนี้เกิดจากอะไร เกิดเพราะไปยก ระวังนั้นแหละ ทำอย่างไรจะไม่หนัก วางระวังนี้ลงเสีย ก็ไม่ หนัก

ความหนักนี้ คือ ทุกข์ รู้จักทุกข์แล้วหาเหตุของมัน เมื่อมีทุกข์เกิดขึ้นมา ดูว่าทุกข์เกิดจากอะไร แล้ว แก้มันตรงนั้น

เหมือนยกระวังแล้วรู้สึกหนัก นี่คือ รู้จักทุกข์ ปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ก็คือ วาง เมื่อวางของหนัก แล้ว ความเบาเกิดขึ้นมา

เท่านี้แหละ เราทำเท่านี้ วาง! เท่านี้ทุกข์ก็ดับแล้ว การปฏิบัติเป็นอย่างนี้...

สามในหนึ่ง

...ปัญญา กับ สมาธิ นี้ เมื่อเราพูดแยกกันออก ก็คล้ายๆ คนละตัว แต่ความเป็นจริงมันเป็นตัวเดียวกันนั่นเองแหละ ปัญญามันเป็นเครื่องเคลื่อนไหวของสมาธิเท่านั้น มันออกจากจิตอันนี้เอง แต่แยกกันออกไปเป็นคนละลักษณะ เหมือนมะม่วงใบหนึ่ง เมื่อมันเล็กก็ใบนี้ เดียวมันก็โตขึ้น เดียวมันก็สุก ก็คือมะม่วงใบเดียวกัน ไม่ใช่คนละใบ คืล สมาธิ ปัญญา ก็คือของอันเดียวกัน เหมือนมะม่วงนั่นแหละ เพียงแต่มันเป็นคนละอาการ...

พอดี

...*ม*ะม่วงมันอยู่สูงห้าเมตร เราอยากได้ เอาไม้
สิบเมตรมาสอยไม่ได้ มันยาวเกินไป เอาไม้สองเมตร
มาสอยมะม่วงห้าเมตร มันก็ไม่ได้ ไม่พอดี มันสั้น
เกินไป เราอย่าเข้าใจว่า คนจับดอกเตอร์มาปฏิบัติสบาย
เหลือเกินเพราะเรียนรู้อะไรมาพอแล้ว อย่าเข้าใจอย่างนั้น
ดอกเตอร์มันยาวเกินไปก็ได้...

เอา-ละ

...ธรรมะ ก็เหมือนกับทำเลข มันมีวิธีคุณ มีวิธีแบ่ง มีวิธีบวก มีวิธีลบ ถ้าเราคิดได้อย่างนี้ก็จะเป็นคนฉลาด รู้จักกาลรู้จักเวลา ควรลบก็ลบ ควรคูณก็คูณ ควรแบ่งก็แบ่ง ควรรวมก็รวมกันเข้า คุณทุกที ใจคนมันจะตายอยู่แล้ว คือเรื่องไม่รู้จักพอนั่นเอง ไม่รู้จักพอก็เลยไม่รู้จักแก่ คนรู้จักแก่ก็คือ คนรู้จักพอ ถ้าพอแล้ว คำที่ว่า เอาละ มันก็พ้นขึ้นมา แต่ถ้าไม่พอ คือ คำว่า เอาละ มันไม่พ้นขึ้นมา ก็เอาตะพืด ไม่เคยเหวี่ยง ไม่เคยปลง ไม่เคยวางทั้งสิ้น เอาตลอด ถ้าเราเอาละ มันสบาย มันพอแล้ว...

ธรรมะ-ธรรมชาติ

... **ต**ั้ถุหาคือความอยากนำเราไปสู่ทุกข์ อย่างนี้
ถ้าเราพิจารณาแล้วนะ มันจะโชนออกไปจากตัถุหา
มันพิจารณาตัถุหา มันจะเขย้าตัถุหาขึ้นให้หมด ให้เบา
บางไปเอง เหมือนกับธรรมชาติต้นไม้นั้นแหละ มีใคร
ไปบอกไปสะกิดมันไหม มันก็พูดไม่ได้ทำไม่ได้ แต่
ว่า มันออกไปได้ ตรงนี้มันคับแคบ มันไม่เกิดอะไร มันก็
โชนออกไปข้างนอก ดูอย่างนี้ก็เป็นธรรมะแล้ว...

ยิ่งลดยิ่งเพิ่ม

... *นี้* นักบวชนี่อยู่ได้สองอย่าง หนึ่ง ทำตามตัณหา ก็อยู่ได้ สอง ทำลายตัณหาให้หมดไปก็อยู่ได้ ทำตาม ตัณหาก็คือสบาย เหมือนคนไม่รู้เรื่องอะไร อยากทำ อะไรก็ทำไป อันนี้ก็อยู่ได้ อยู่ได้เพราะเป็นทาสตัณหา ฝ่ายพระอรหันต์อยู่ได้เพราะอยู่เหนือตัณหา ไม่มีความ วุ่นวาย อยู่ด้วยความสงบระงับ นี่ท่านก็อยู่ของท่านได้ นักบวชเป็นอย่างนี้ ทีนี้ผู้ที่ละตัณหาจริงๆนั้น ท่านทิ้ง ทั้งโลก ทั้งการอยู่การกิน ทั้งความบันเทิงร่าเริงในโลก ไม่ใช่ทิ้งน้อยๆ นะ ของดีๆ ทั้งให้เขาเอาไปหมด เป็น คนหมดราคา ไม่ได้นับเนื่องเข้าในโลกเขา แต่อยู่กับเขา ได้ ผู้ไม่นับเนื่องเข้าในโลกแต่อยู่ในโลก นี่เสียของหลาย อย่าง พุทธาทังโลก คือ คนหมดราคา...

ดีแต่ไม่ดี

...คนดีนี่คือเรา ถ้าทำตัวเราให้ดีแล้วอะไรก็ดีทั้งนั้น ไปอยู่ที่ไหนก็ดี เขาจะเดินข้ามหัวไปก็ยังดี เรื่องอื่นๆ ของคนอื่นมันนอกเรื่อง ไปเอาเม็ดทรายในทะเลมานับยังงืงหวาดไหว ดูตัวเองให้เห็นเจ้าของ เกิดอะไรขึ้นมา ให้รู้ว่ามันเป็นเพราะเรานี่เอง อย่าไปติเตียนคนอื่น เขาทำผิดก็เรื่องของเขา อย่าให้มันร้อนถึงเรา คนอื่นแบก อย่าไปหนักแทน มันเป็นทุกข์ ปฏิบัติอย่าให้มันตึงเกินไป คิดถูกมันก็ไม่ถูก เรื่องของเรื่องคือมันคิดไม่พอดี มันคิดเกินดีไปเสีย เลยไม่พอดี ของดีถ้าไม่พอดี มันก็ดีไม่ได้นะ...

แม่่นแต่บ่แม่่น

...*คน*บ้านนอกเราไปพูดภาษากรุงเทพฯ “ไปไหน” “ไปโนเมียง(เมือง)” “ไปทำอะไร” “ไปซื้อเกีย(เกลือ)” อันที่จริงเขาก็ไปในเมือง แล้วก็ไปซื้อเอาเกลือนั่นแหละ ไม่ได้ไปซื้อสารส้มมาหรรอก นี้อย่างนี้พยัญชนะผิด แต่ อรรถมันถูก ไปถูกเมือง ไปเอาเกลือมาก็ได้

บางคนพูดดีถูกอักขรวิธีเรียบร้อย แต่ทำไมไม่ถูก ไปอยู่ที่ไหนก็ลำบาก เหมือนสวดปาฏิโมกข์นั่นแหละ บางองค์ก็เอาเสียจริง พยัญชนะ ล้วนกรณ์ อะไรพวกนี้ ต้องถูกเป๊ะ ๆ แต่เวลาไปไหนพกเงินเต็มย่ามnungning นั้น... อรรถไม่ถูก ทำไปทั่ว แต่พูดตามตัวหนังสือละก็ตรง ผ่งๆ อรรถมันเอาอย่างไรไม่ถูก จำปาฏิโมกข์ก็แม่่น แต่ มันบ่แม่่น เพราะไปทำไม่ถูก สวดแม่่น จำแม่่น แต่บ่แม่่น* อย่างนี้เรียกว่าตัวพยัญชนะดี แต่อรรถไม่ถูก...

.....
* **บ่แม่่น** ภาษาอีสาน หมายความว่า **ไม่ใช่ ไม่ถูก**

มัจจุราช เจ้าของไก่

...อยู่อย่างไก่ไม่รู้เรื่อง ตอนเช้ามาก็พาลูกค้อย
เขี่ยหากินไป เย็นมาก็เข้าเล้านอน พรุ่งนี้ก็ค้อยเขี่ยหากิน
ไปอีก เจ้าของเขาโปรยข้าวให้กินทุกวัน ก็ไม่รู้ว่าเขาเลี้ยง
ไว้ทำไม ไก่กับเจ้าของไก่มันคิดคนละอย่าง เจ้าของก็คิด
แต่ว่าไก่มันหนักก็กิโลแล้ว ไก่ก็เพลินกับอาหาร เจ้าของ
อุ้มขี้้น้ำหนักก็คิดว่าเขารัก เราเองก็ไม่รู้เรื่อง ไม่รู้ว่ามา
จากไหน จะอยู่ไปกี่ปี จะไปทางไหน ใครเป็นคนพาไป
ไม่รู้เรื่อง มัจจุราชคือความตายนะ เหมือนเจ้าของไก่
มัจจุราชจะตามมาถึงเมื่อไรไม่รู้ เพราะมัวแต่เพลิน
เพลินกับรูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ
ไม่รู้จักแก่ ไม่รู้จักพอ...

อย่าให้อายว้าว

... **ว้าว** ที่มันลากเกวียนบรรทุกของมาจากทางไกลนะ ยิ่งตะวันบ่ายคล้อยต่ำค่าลงๆ ว้าวมันก็ยิ่งเร่งฝีเท้า กระชั้นเข้าทุกที เพราะมันอยากจะให้ถึงที่เร็วๆ มันคิดถึงบ้าน คนเรายังแกล้งเจ็บไข้ใกล้ความตาย ก็เป็นที่ที่จะต้องปฏิบัติภาวนาละ จะเอาความแก่ความเจ็บมาเป็นข้ออ้าง มันก็จะแยกว่าว้าวเท่านั้นแหละ...

อ้อยตาลหวานลิ้น

...ปฏิบัติให้เหมือนกับกินอ้อย เคยกินอ้อยไหมล่ะ
กินจากปลายไปหาโคนมันเป็นยังไง นุ่มแหละ ยิ่งใกล้
โคนเข้าไป ความหวานมันก็ยิ่งเพิ่มขึ้นๆ ขนาดว่าเหลือ
แค่นี้มือเท่านั้นยังไม่อยากทิ้งเลย มันเสียดาย มดง่าม
อยากจะกินด้วย ยังไม่ได้กิน ให้มันเป็นอย่างนั้น...

นอกเกิดเหนือตาย

...*ค*ความสงบไม่ใช่ความสุข ไม่ใช่ความทุกข์ แต่
สงบจากความสุข สงบจากความทุกข์ สงบจากความ
ดีใจ เสียใจ ได้มากก็ไม่ดีใจ เสียไปก็ไม่เสียใจ มันเป็น
เรื่องที่ทั้งไม่เกิดและทั้งไม่ตาย เรื่องเกิดเรื่องตายนี้ ไม่
ได้หมายถึงอวัยวะร่างกายอันนี้ แต่หมายถึง “อารมณ์
ความรู้สึก” ที่มันไม่มีแล้ว หหมดแล้ว สมเด็จพระบรม
ศาสดาท่านจึงทรงบอกว่า ภาพล้นแล้ว พรหมจรรย์จบ
แล้ว ไม่มีภพอื่นชาติอื่นอีกแล้ว ท่านรู้อย่างนั้นแล้ว
ท่านก็รู้อะไรที่มันไม่เกิดไม่ตาย ที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้เอง...

ว่างแต่ไม่ว่าง

...ดูหลังคา กับพื้นนี่ ที่สุดข้างบน คือ หลังคา
ที่ สุดข้างล่าง คือ พื้น อันนั้นมันเป็นภาพข้างบน อันนี้
มันเป็นภาพข้างล่าง ระยะที่ภาพทั้งสองนี้ต่อกันมันว่าง ๆ
คนไม่รู้จัก เหมือนที่ว่างระหว่างหลังคา กับพื้น เห็นว่าง ๆ
ไม่รู้จะไปอยู่ตรงไหน ต้องไปอยู่บนหลังคา หรือไม่ก็ที่
พื้นข้างล่าง ที่ๆ ไม่มีอยู่นั้นแหละมันว่าง เหมือนกับที่ไม่
มีภาพนั้นแหละ ก็เรียกว่ามันว่าง ตัดเยื่อใยออกเสีย มัน
ก็ว่าง แต่พอบอกว่าพระนิพพาน คือ ความว่าง ถอย
หลังเลย ไม่ไป กลัว!...

ทำให้หมด

...**เรื่อง**การปฏิบัติในจิตของตัวเองนี้ ไม่มีอะไร เป็นเครื่องตัดสินได้ง่ายๆ เพราะว่าพยานไม่มี เรื่องเอา ธรรมะเป็นพยานนั้น เราเป็นธรรมะแล้วหรือยัง เราคิด อย่างนี้มันถูกแล้วหรือยัง ถ้ามันถูกเราทิ้งความถูกได้ หรือยัง หรือยึดความถูกอยู่ มันต้องคิด คิดไปถึงที่สุด ว่า มันทั้งนั้นแหละจึงเป็นของสำคัญ จนกระทั่งว่าไม่ เป็นอะไรทั้งนั้น โน่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ ดีก็ไม่ใช่ ชั่ว ก็ไม่ใช่ มันทั้ง คือ หมายความว่าให้มันหมดนั้นแหละ ถ้าอะไรมันหมด มันก็หมดไม่เหลือ ถ้าอะไรมันยังมีอยู่ มันก็ยังไม่เหลืออยู่...

หมด

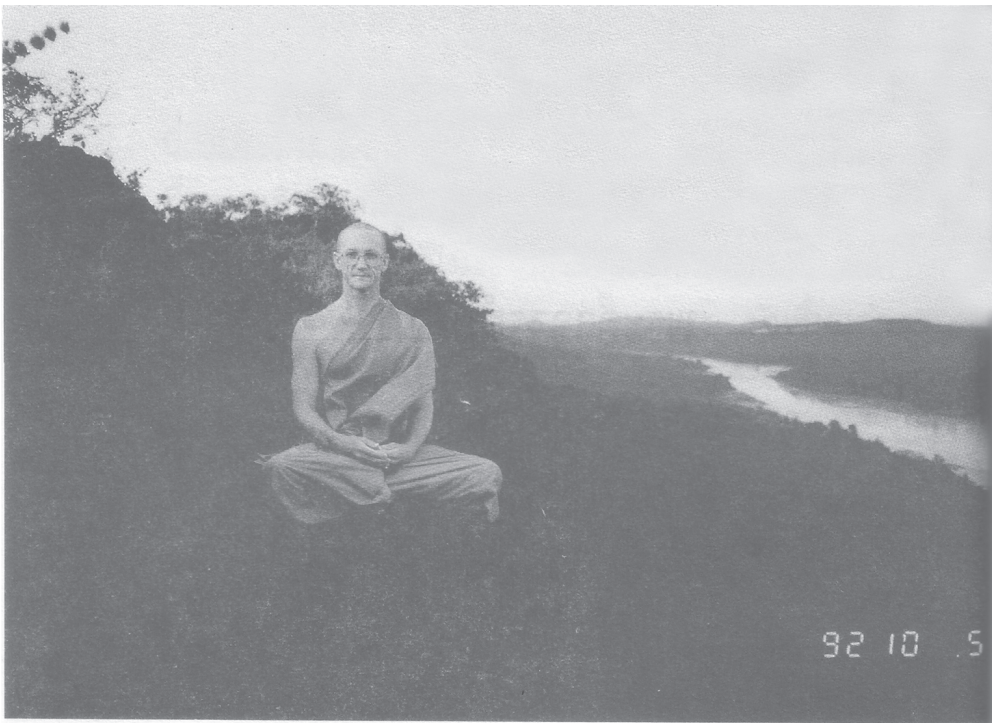
...รีบเดินไป แล้วก็รีบกลับมา แล้วก็รีบหยุดอยู่
นี่เบื้องแรกมันเป็นแบบนี้ ทำอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แล้วผล
ที่สุดจะเกิดความรู้สึกขึ้นในทีนั้นว่า เดินไปก็ไม่ใช่ กลับ
มาก็ไม่ใช่ หยุดอยู่ก็ไม่ใช่ หมด มันหมดแล้ว อย่าไป
หวังอะไรมันมาก มันหมดแค่นั้นแหละ มันสิ้นแล้ว
ซิณาสโว คือสิ้นแล้ว ไม่ต้องเดิน ไม่ต้องถอย ไม่ต้อง
หยุด หยุดก็ไม่มี เดินก็ไม่มี ถอยก็ไม่มี หมด...

ปกิณกรรม

พระอาจารย์ปสันโน

อนิจจัง

...**๖๖**ม่าน้ำที่เราเห็นว่าเป็นอันเดียวกัน แท้ที่จริงมันกำลังไหลอยู่ตลอดเวลา น้ำที่อยู่ตรงหน้าเราขณะนี้ จะไหลไป ในขณะที่น้ำเหนือจะไหลมาแทนที่ แต่การที่มันไหลติดต่อกันเป็นสาย ทำให้เราเห็นเป็นอันเดียวกัน แท้ที่จริงมันเป็นคลื่นที่ต่อเนื่องกัน มันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มันมีอนิจจัง อยู่ในนั้น บางทีระดับน้ำก็เปลี่ยนหรืออะไรหลายๆอย่างที่อยู่ในน้ำก็เปลี่ยน แต่เพราะมี **สันตติ** คือการสืบต่อกันเป็นกระแสมาบดบังไว้ เราจึงมองไม่เห็นอนิจจัง...

พอปานนั้น คือเก่า *

...เมื่อศึกษาในมหาวิทยาลัย อาตมาเลือกเรียน
วิชาจิตวิทยา เพราะคิดว่าคงทำให้รู้จักจิตใจของมนุษย์
ได้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้มนุษย์อยู่ด้วยกันได้ด้วยความอบอุ่น
แต่เมื่อศึกษาดูแล้ว มันก็พอปานนั้นล่ะ มันก็คือเก่า
เพราะสังเกตดูอาจารย์ที่สอน แม้เขาจบปริญญาอะไร
ต่ออะไรตั้งหลายอย่าง เขียนตำรับตำราไว้มากมายเยอะ
เยอะ เขาก็ยังเป็นทุกข์วุ่นวายด้วยความขัดแย้ง อิจฉา
ริษยา แก่งแย่งแข่งดีกันในวงการของพวกเขานั่นแหละ
แต่พุทธศาสนาสอนวิชาดับทุกข์...

.....
* ก็แค่นั้นแหละ เหมือนเดิม

เอกลักษณ์

...คำสอนของพระพุทธเจ้าให้อิสระในการปฏิบัติ แม้ศีลในศาสนาพุทธก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติ เป็นบทศึกษา ไม่ใช่ข้อห้ามหรือข้อบังคับ ศาสนาพุทธยกเหตุผลเป็นสำคัญ ความทุกข์มีเหตุ ความสุขมีเหตุ เราจึงไม่ต้องทำอะไรด้วยความกลัวเหมือนเด็กน้อย เป็นศาสนาที่อาศัยปัญญาและปัญญามีไว้เพื่อดับทุกข์ เป็นศาสนาของคนขยัน เพราะการปฏิบัติที่แท้จริงนั้น คือ การฝึกให้มีสติทุกลมหายใจเข้าออก...

คลื่นกระทบฝั่ง

...^๕ตึงสติไว้กับลมหายใจเข้า ลมหายใจออก ก็คล้ายๆกับการดูคลื่นที่ชายทะเลมันก็สบายไม่น่ามีอะไรกังวลหรือหนักอกหนักใจ ดูลมหายใจเข้าลมหายใจออกตามธรรมชาติ เรื่องของธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น ลมหายใจเข้าลมหายใจออก คลื่นซัดเข้าหาฝั่งแล้วก็ออกไป...ความรู้สึกนึกคิดเข้ามาในจิตใจแล้วก็ออกไป...ความห่วงกังวลเข้ามาในจิตใจแล้วก็ออกไป...เหมือนลมหายใจเข้าลมหายใจออก ไม่มีอะไรผิดปกติ มันก็เหมือนๆกันนั่นแหละ ก็เลยเป็นที่ตั้งแห่งความสบาย เป็นอุบายที่จะทำให้ใจสงบ...

ถึงรู้

...*ก*ารปฏิบัติไม่จำเป็นที่จะต้องใช้วามมาก การพูดนั้นเหมือนกับถึงรู้ ขวดน้ำหรือถึงน้ำมีประโยชน์ ถ้าเก็บน้ำได้ แต่ถ้ามันเกิดรั่วหรือร้าว ถ้าใส่น้ำไว้มันก็ไหลออก ไม่เป็นประโยชน์เท่าที่ควร

จิตใจของเราก็เช่นเดียวกัน เวลาฝึกให้มีความสงบ จะต้องเก็บเอาไว้ พยายามรวบรวมสติ รวบรวมความสงบไว้ที่ละเล็กทีละน้อย บรรจงไว้ในจิตใจของเรา ถ้าหากว่ามันรั่ว ความสงบก็หายออกไป ที่รั่วมากที่สุดคือการพูดคุยกัน ถ้ามันรั่วได้ ความสงบก็จะหมดไป เราต้องเก็บเอาไว้...เก็บเอาไว้...

อวิชา

...^{ที่}โลกวุ่นวายเดือดร้อนก็เพราะความไม่รู้ มัน
เป็นของมีอยู่ประจำโลก *อวิชา*

คำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นคำสอนที่กำจัด
อวิชาได้ ไม่ใช่กำจัดอวิชาทั้งโลก แต่กำจัดอวิชา
ในจิตใจของผู้ที่หวังประโยชน์ในชีวิตของตนเอง หรือ
ผู้ที่ตั้งใจจะอยู่อย่างปกติ เพราะจิตใจของผู้ที่มีความรู้
ความเข้าใจในความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติตาม
ความรู้อันนั้น เราเรียกว่า *ความปกติ* เป็นความปกติของ
การเป็นมนุษย์...

แมลงเม่าแห่งวิญญูสงสาร

...**!**ข้าฤดูฝน เป็นโอกาสของแมลงเม่าละเห็นแสงไฟของชอบเป็นไม่ได้ ร้อนแคไหนก็ไม่ว่า ต้องบินเข้า หาปีกใหม่ฆ่าหลุด ตกลงมาตัวแล้วตัวเล่า ไม่มีเซ็ดไม่มีกลั้วกัน

พวกเรานี้ก็ไม่เก่งกว่าแมลงเม่าหรอกนะ เป็นเหมือนกัน กามคุณของชอบละ มันดึงดูดีให้วนเวียนเข้าหา ผู้หญิงดูผู้ชาย ผู้ชายดูผู้หญิง เวียนเกิด เวียนตาย ไฟไม่ดับ แมลงเม่าไม่มีหยุดละ...

ผีในขวด

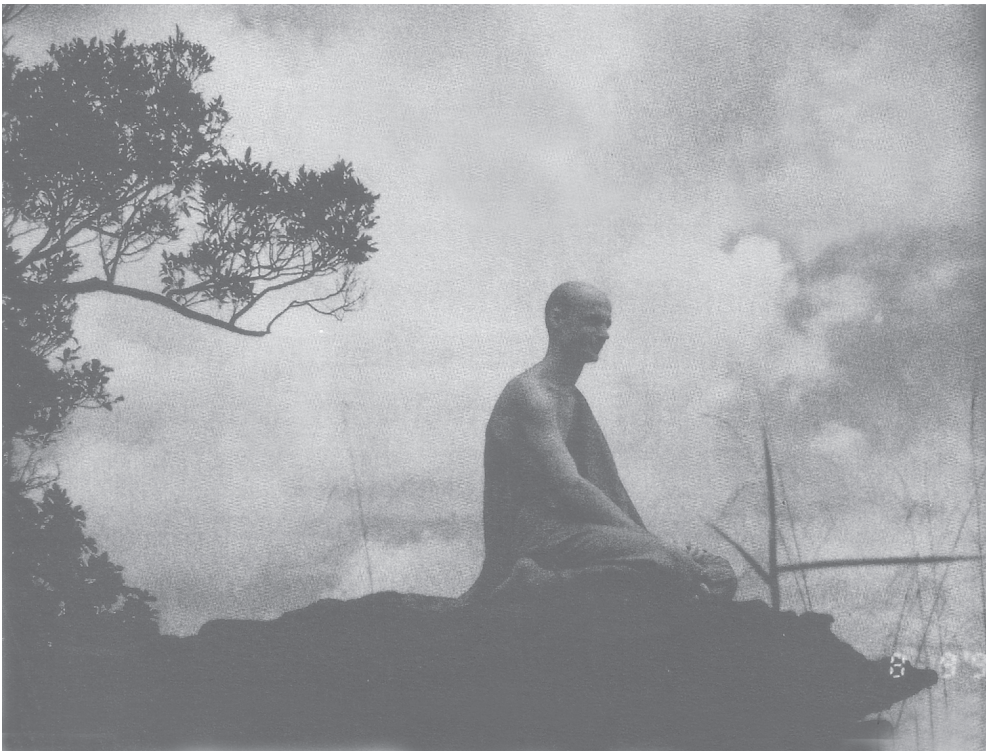
...^๒ผู้ชายคนหนึ่งกินเหล้าเมาอยู่เกือบตลอดชีวิต จนกระทั่งร่างกายทรุดโทรม ผอมลงๆ เหลือแต่หนัง หุ้มกระดูก ครอบครัวของเขาคิดว่าคงไปไม่รอดแล้ว เช้าวันหนึ่งเลยจัดอาหารให้เขาไปทำบุญใส่บาตร ผู้ชาย คนนั้นก็เอาข้าวเหนียวและกับข้าวที่เขาจัดให้เป็นชุดๆ เท ลงในบาตรของพระที่เดินนำหน้าหมดเลย องค์กรก็ตาม หลังก็เลยไม่ได้อะไร เมื่อภรรยาทักท้วงว่าทำไมไม่ผูก เขาก็ตะโกนตามหลังพระไปว่า “กลับไปถึงวัดแล้วให้ แบ่งกันดี้อ!”

คนไทยส่วนมากกลัวผีทั้งๆที่ไม่เคยเห็นผี ศาสนา พุทธสอนให้สังเกตเหตุปัจจัยของสิ่งต่างๆ ถ้าผีไม่เคย ปรากฏ มันก็ไม่มีเหตุปัจจัยที่จะกลัว ทุกคนเคยเห็นคน เมา และฤทธิ์ของน้ำเมาจากมากแล้ว มันเป็นสาเหตุแห่ง ความเสื่อมเสียหายสาบสูญ ล้วนแต่น่ากลัวทั้งนั้น แต่ไม่ กลัวกัน ไปกลัวผีที่ไม่เคยเห็น ผีในขวดเห็นทุกวันกลับ ไม่กลัว

ผี ๑๐๐ ตัว

...ไม่ว่าใครไปประเทศอังกฤษ อยากพบคนไทย
ในกรุงลอนดอนให้ไปหาที่สองแห่ง คือที่บ่อนคาลิโน
หรือที่วัด

คนไทยนี่เล่นการพนันเก่งจริงๆ บางคนเข้ามา
วัด เข้าซื้อให้พระเล่าความฝัน จะได้เอาไปตีเป็นหวย
เบอร์ บางคนนั่งนับจำนวนกระโถนในศาลา เทศน์อะไร
ให้ฟังไม่เอาทั้งนั้น แต่พอได้ยินคิล ๕ คิล ๘ เอาละตา
สว่าง ได้เลขแล้ว เวลาอาตมาไปชูดวงคี่ในภาคอีสาน
รู้สึกว่ล่ำบากมาก ไม่ว่าจะไปพักในป่าช้าหรือที่ไหนๆ
ก็ตาม ต้องมีผีมากลุ่มรุ่ม ไม่ได้มาขอส่วนบุญละ ขอแต่
หวยลูกเดียว...

ปกิณกรรม

พระอาจารย์ชยสาโร

คมหิน คมคำ

... **ที**นแหลมคมบนภูเขาก้อนนั้น ถ้ามันกลิ้งลงมา
ข้างล่าง กระทบกับก้อนนั้นก้อนนี้ ซ้ายทีขวาที ในที่สุด
มันจะกลายเป็นก้อนกรวดที่กลมเกลี้ยงขึ้นมาได้
การปฏิบัติของเรานี้ก็เช่นเดียวกัน ต้องกระทบ
อารมณ์บ่อยๆ มันถึงจะเกิดปัญญา...

เพื่อนเอ๋ย

...อย่าให้มีการเปรียบเทียบอยู่ในใจ อย่าให้มีการแข่งขันอยู่ในใจ ให้ถือว่าทุกคนเป็นเพื่อน เพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ถ้าเราคิดให้มาก มันก็มาก คิดว่าเป็นคนไทย เป็นฝรั่ง เป็นคนนั้น คนนี้ มันแยกออกมาก มันลำบาก แต่มันรวมอยู่ที่ว่าเขาเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกคนเกิดแล้วก็ต้องแก่ ต้องเจ็บ ต้องตายด้วยกัน ทั้งหมด ไม่มีใครในโลกควรแก่ความโกรธของเรา ไม่มีใครในโลกควรแก่การเบียดเบียน ไม่มีใครในโลกควรแก่ความรังเกียจ...

มรรคไม่ง่าย

...*ก*ิรปฏิบัติเป็นสิ่งที่ยากลำบาก แต่วามรรคจะเกิดขึ้นโดยอาศัยความยากลำบาก ง่ายกว่าที่จะเกิดจากความสะดวกสบาย เพราะความสะดวกสบายมักทำให้เราประมาท แต่เมื่อเรากำลังสู้กับกิเลสนี้แหละ ที่เราจะมีความก้าวหน้าในการปฏิบัติ

ฉะนั้น เมื่อเราเกิดความรู้สึกขลุกขลัก ตะเกียกตะกายหรือล้มลุกคลุกคลานก็ไม่ใช่ไร อันนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าการปฏิบัติของเรากำลังเข้าที่ เหมือนกับว่าเขามานวดเส้นเรา ที่ไหนไม่เจ็บเราก็ไม่ให้เขานวด แต่พอถูกที่เจ็บ เออๆ! เข้าท่าแล้ว มันถูกแล้ว เพราะว่ามันปวด การปฏิบัติต้องเป็นอย่างนี้ มันต้องปวด มันต้องเจ็บ มันต้องลำบากเสียก่อน อย่างที่ภาซิตฮีสานว่า *มักง่ายได้ยาก ลำบากได้ดี*

อย่าคิดเอาเอง

...**สิ่ง**'
...สิ่งที่เรา รู้เอง กับสิ่งที่เรา คิดเอง มันต่างกันนะ
แต่ถ้าเราคิดปรุงแต่ง สองอย่างนี้มันจะรวมเป็นอัน
เดียวกัน เช่น สมมติมีใครทำอะไรสักอย่างซึ่งเป็นผล
เสียต่อเราและเราก็ไม่รู้เจตนาของเขาเลยคิดว่าเขา อาจ
จะแกล้งเราก็ได้ คิดปรุงแต่งไปมาในคำว่า อาจจะจนมัน
กลายเป็น คงจะ แล้วในที่สุดคำว่า คงจะ ก็กลายเป็น
ข้อมูล เป็นความแน่นอน คือมีความเปลี่ยนแปลงมี
ความกำเริบในความคิด จากคำว่า อาจจะเป็น คงจะ
เป็น แน่ใจว่าเป็นอย่างนั้นเลยเกิดความโกรธเคียดแค้น
ใครคนนั้นเข้า ทั้ง ๆ ที่เราไม่มีข้อมูลอะไรแน่นอนว่าเขา
แกล้งเรา แต่เราคิดเอง การฝึกจิตให้ตั้งมั่นเป็นสมาธิ
เพื่อให้เกิดปัญญาตัวเอง หยุดความคิดปรุงแต่ง...

สุคะโต หรือ ทุคะโต

... ระหว่างการอบรมกรรมฐานแก่คณะครูโรงเรียนอนุบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ ผู้เข้ารับการอบรมต่างก็บ่นรำคาญรถมอเตอร์ไซด์ ซึ่งแผดเสียงดังรบกวนอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะขณะนั่งสมาธิ ท่านอาจารย์จึงได้แนะนำให้ทุกคนแผ่เมตตาให้กับคนขี่มอเตอร์ไซด์ทั้งหลาย โดยการภาวนา “สุคะโต-ขอให้ไปด้วยดี”

หลังจากการอบรมในวันนั้นสิ้นสุดลง และผู้รับการอบรมกลับกันหมดแล้ว เหลือเพียงท่านอาจารย์และเณรน้อยซึ่งติดตามไปจากวัดอยู่กันตามลำพัง ท่านอาจารย์ได้เอ่ยถามว่า

“เณรน้อย ภาวนา สุคะโต หรือเปล่า”

“เปล่าครับ” เณรน้อยตอบหน้าตาเฉย

“ผมภาวนาให้มันล้มครับ”

ได้แต่สัญญา

...ตอนที่อยู่อเมริกาญาติโยมเขาก็พาไปเที่ยวหลายแห่ง เท่าที่เขาคิดว่าสวยงามน่าสนใจ ก็คืออยู่หรรคมืออยู่คนหนึ่งเขาพาไปชมธรรมชาติบนภูเขา แล้วชี้ให้อาตมาดู ตรงโน้นเขาเคยมากับแฟนของเขาตอนนั้น ตรงนี้เคยมากับแฟนตอนนั้น อาตมามองไปก็เห็นแต่ธรรมชาติ ในขณะที่เขาเห็นภาพเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับแฟนของเขาจากสัญญาความจำ

อันที่จริงโลกของคนเรามันแค่นี้เอง มีแค่รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ ธรรมารมณ์ เท่านั้นเอง โลกที่ไหนๆ ก็มีแค่นี้แหละ ไม่มีมากไปกว่านี้เลย ก่อนบวชอาตมาเคยไปเที่ยวหาประสบการณ์แปลกๆ ในที่ต่างๆ เพราะคิดว่าจะทำให้เกิดปัญญา แต่จริงๆ แล้วมันได้แต่สัญญา...

หมดงมงาย

...คนไทยในอเมริกาเขาเป็นทุกข์ว่าลูกของเขา กำลังจะกลายเป็นอเมริกันไปแล้ว เนื่องจากไม่รู้จัก ศาสนาพุทธเลย แต่เมื่อลูกถามเรื่องเกี่ยวกับศาสนา พุทธเช่น เรื่อง บุญ-บาป ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นเรื่องมงาย ไร้เหตุผล พ่อแม่ก็อธิบายให้ลูกพอใจไม่ได้ เลยมักจะ มีความขัดแย้ง ลูกก็รำคาญพ่อแม่ เขาพากันมาหา อาตมา คิดว่าการฟังเทศน์เพียง ๕-๑๐ นาที จะทำให้ ลูกเปลี่ยนใจได้ ลูกก็ไม่ค่อยอยากฟัง อาตมาเลยบอก เขาว่า

ขอให้มีความอดทนต่อความรักของพ่อแม่ และ ขออย่าลืมนะว่าความมงายมีทั้งสองอย่าง การเชื่ออย่าง ไร้เหตุผลมีมากในหมู่ผู้ใหญ่ และอันนี้พระพุทธานุญาต ว่าเป็นความมงาย และได้วิยรูนกึ่งมงายเหมือนกันนะ คือ ไม่เชื่อหรือปฏิเสธอย่างไรเหตุผล พระพุทธานุญาตจึง ให้เราเอาคำสอนไปทดลองเอาเอง เพื่อจะรู้ว่าจริงและมีประโยชน์หรือไม่ นี้เรียกว่า หมดงมงาย...

รถไฟสายมรณะ

... ^{ที่} ประเทศสวีตเซอร์แลนด์เขามีรถไฟด่วน
รถไฟสายนี้ใครขึ้นผิดแล้วจะลงไม่ได้ เพราะเขาไม่จอด
สถานีปลายทาง ต้องไปลงปลายทางที่เดียว ที่เมืองไทย
คงไม่มีรถไฟแบบนี้

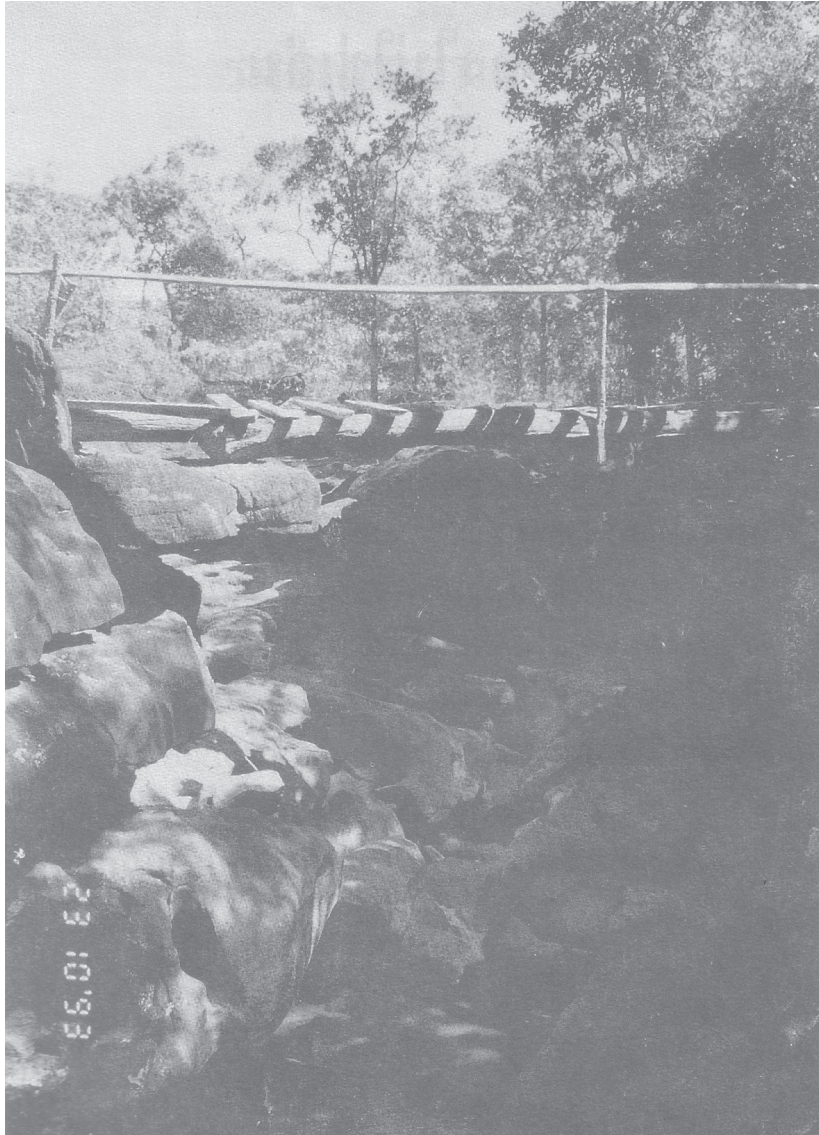
แต่รถไฟในวิถุภสงสารนี้มีทุกประเทศ มันควบ
ตะบึงพาเราไปสู่จุดหมายปลายทาง คือความตายโดย
ไม่รู้ตัว แล้วก็พากลับมาที่ต้นทาง คือความเกิด วน
เวียนอยู่อย่างนี้จนไม่รู้ต้นรู้ปลาย แต่ยังมีทางที่เราจะ
กระโดดออกจากรถไฟสายนี้ได้ เราต้องมาฝึกปฏิบัติ
ให้มีวิถายุทธแก่กล้าจนจิตหลุดพ้น ก็จะไม่ต้องเดิน
ทางด้วยรถไฟสายนี้อีกต่อไป ไม่ต้องไปเกิด ไม่ต้อง
ไปตาย...

เรื่องไม่ใช่เล่น

... ครั้งหนึ่งนักธุรกิจหญิงคนหนึ่งได้กราบเรียน
ถามท่านอาจารย์ว่า

ท่านอาจารย์เจ้าคะ การเล่นหุ้นนี้เป็นการพนัน
หรือเปล่า ทำให้ผู้ฟังหลายคนซึ่งชอบเล่นหุ้นแต่ก็กลัว
บาปมีอาการหวาดผวาไปตามๆกัน

ให้ดูความรู้สึกของตัวเอง ท่านอาจารย์ชี้แนะ
เล่นการพนันเคยรู้สึกอย่างไรบ้าง เล่นหุ้นรู้สึกเหมือน
กันหรือเปล่า ถ้ารู้สึกเหมือนกัน มันก็เป็น รู้สึกไม่
เหมือนกันก็ไม่ใช่

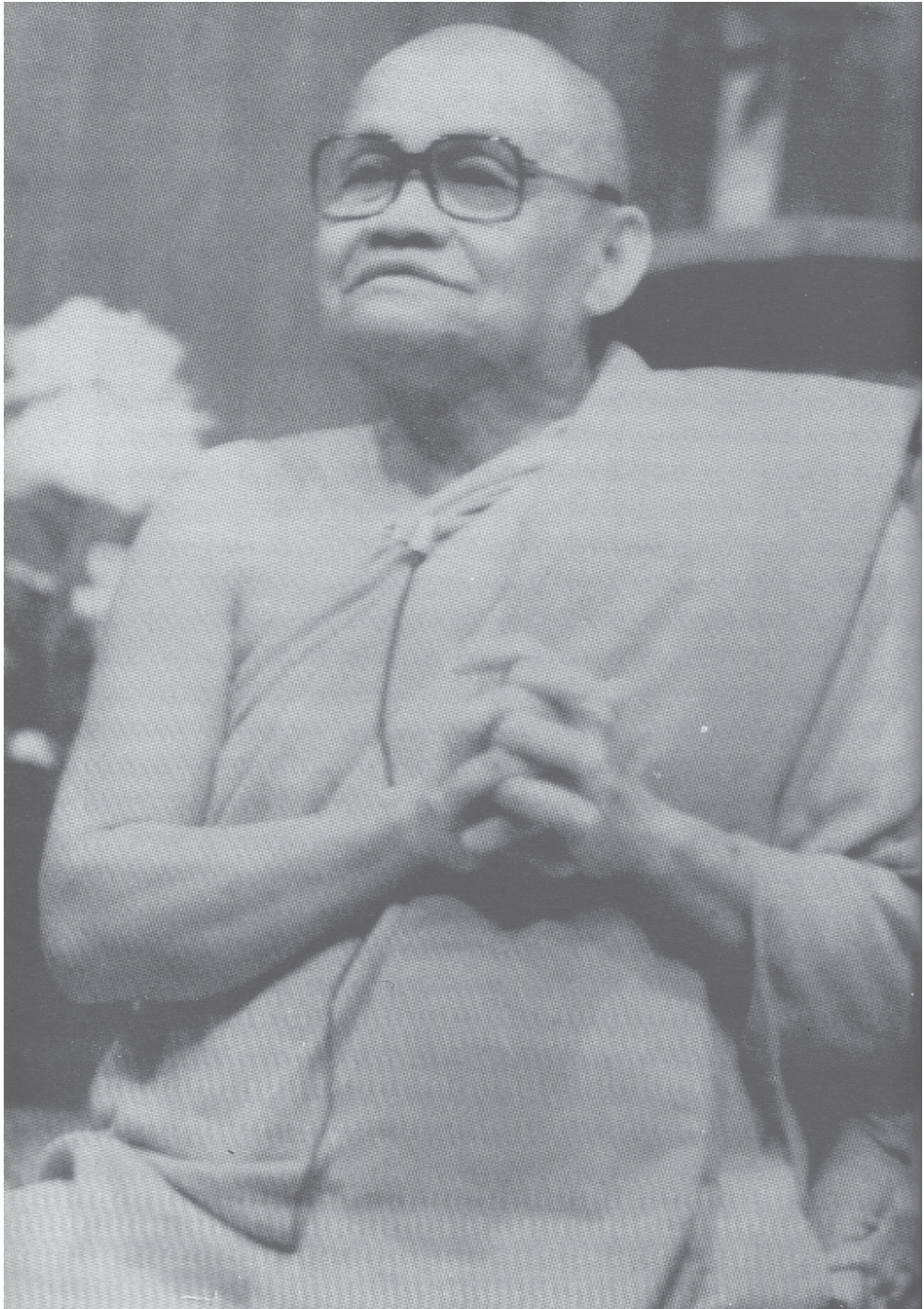

รูดงค์-ทุกซ์ดง

พระโพธิญาณเถร
(ชา สุภัทโท)

แสดงแก่พระภิกษุรูปหนึ่งในโอกาสนมัสการลาไปรูดงค์
๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒

หมดสงสัย

มีพระเถระองค์หนึ่งในครั้งพุทธกาล อยากจะปฏิบัติให้ถูกต้อง อยากจะรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิดให้มันแน่นอน เทียวออกไปอยู่องค์เดียว ว่าอยู่หลายองค์มันวุ่นวาย อยู่องค์เดียวทำสมาธิไปเรื่อยๆ สมาธิก็สงบบ้าง ไม่สงบบ้าง เอาแน่นอนไม่ได้ บางทีก็ซี้เกียจ บางทีก็ขยัน เกิดความสงสัยเพราะกำลังหาทางปฏิบัติอยู่

พอดีได้ยินกิตติศัพท์อาจารย์ คณาจารย์ที่ปฏิบัติด้วยกันมีมากในสมัยนั้น ได้ยินกิตติศัพท์ว่า พระ ก เป็นอาจารย์สอนปฏิบัติ คนไปฟังธรรมมาก กิตติศัพท์ของท่านว่าปฏิบัติดี ก็มานั่งคิด เออ เผื่อองค์นี้จะถูก ก็ไปไปฟังท่านเทศน์ ไปปฏิบัติกับท่าน ฟังท่านเทศน์แล้วก็เอามาปฏิบัติอยู่องค์เดียว บางสิ่งก็เหมือนกับตัวเราคิดบ้าง บางอย่างก็ไม่เหมือนกัน ความสงสัยก็เกิดขึ้นเรื่อยไม่หยุด อยู่ไปอีกก็มีอาจารย์ ข ชาวว่าท่านปฏิบัติดีด้วยเก่งด้วย เกิดความสงสัยก็ไปอีก ไปฟังได้ความแล้ว

ก็มาปฏิบัติ เทียบองค์นี้กับองค์นั้น ก็ไม่เหมือนกัน
เทียบองค์นั้นกับองค์นั้น ก็ไม่เหมือนกัน กับความคิด
ของเรา ก็ไม่เหมือนกันอีก แปลกไปเรื่อย ความสงสัย
ก็ยิ่งมากขึ้น

อยู่ไปได้ข่าวอีก พระ ค อาจารย์ ค เก่งเหมือนกัน
เขาร่ำลือมา อดไม่ได้อยากจะไปอีก ไปปฏิบัติกับท่าน
ท่านจะเทศน์ยังไง ปฏิบัติยังไง ก็ไป ไปฟังธรรมะท่าน
เหมือนกันบ้าง ไม่เหมือนกันบ้าง เอามาคิด องค์นั้น
ทำไมอย่างนั้น องค์นี้ทำไมอย่างนี้ รวมความเห็นของ
อาจารย์เข้าด้วยกัน แล้วก็มารวมความเห็นของเราไป
กันคนละอย่าง เลยไม่เป็นสมาธิ องค์นั้นเป็นยังไง องค์
นี้เป็นยังไง ความฟุ้งซ่านยิ่งเกิดขึ้น ก็ยิ่งทำให้หมดกำลัง
ไม่สบาย สงสัยไม่หาย

วันหลังมาได้ข่าวว่าพระศาสดาพระสมณโคดม
เกิดขึ้นในโลก ยิ่งหนักใหญ่เลยที่นี้ อดไม่ได้อีก ไปอีก ไป
กราบท่าน ไปฟังธรรมะท่าน ท่านก็เทศน์ให้ฟัง ท่านว่า
ไปทำความเข้าใจกับคนอื่นให้หายความสงสัยนั้นไม่ได้
ยิ่งฟัง ยิ่งสงสัย ยิ่งฟังก็ยิ่งแปลก พระพุทธองค์ท่าน

ตรัสว่า ความสงสัยไม่ใช่จะทำให้คนอื่นตัดใจให้เรา ไม่ใช่คนอื่นจะแก้ความสงสัยให้เรา องค์อื่นก็อธิบายเรื่องความสงสัยเท่านั้นแหละ เราก็จับมาปฏิบัติให้มันรู้เอง เห็นเอง ท่านบอกว่า “อยู่ในกายของเรานี้แหละ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ อันนี้เป็นอาจารย์ของเรา ให้ความเห็นแก่เราอยู่แล้ว” แต่เราขาดการภาวนา ขาดการพิจารณา

ท่านบอกว่า จะระงับความสงสัยนะให้พิจารณา กายกับใจของตัวเองเท่านั้นแหละ อดีตก็ให้ทิ้ง อนาคตก็ให้ทิ้ง ให้รู้ทั้ง ให้รู้ รู้แล้วทิ้ง ไม่ใช่ไม่รู้ รู้ทั้ง อดีตทำ ดีมาแล้ว ชั่วมาแล้ว อะไรๆ มาแล้ว อดีตที่ผ่านมาแล้ว ก็ทิ้ง เพราะว่าไม่เกิดประโยชน์อะไร ที่ดีก็ดีแล้ว ผิดก็ ผิดแล้ว ถูกก็ถูกแล้ว ปล่อยทิ้งไป อนาคตก็ยังไม่มาถึง อะไรจะเกิดก็ในอนาคต จะดับก็ในอนาคต อันนั้นก็อย่า ไปยึดมั่นถือมั่น รู้แล้วก็ทิ้ง ทั้งอดีต สิ่งที่เกิดในอดีต ก็ดับไปแล้ว เอามาคิดมากทำไม คิดแล้วก็ปล่อยไป ธรรมนั้นเกิดในอดีต เกิดแล้ว ก็ดับไปแล้วในอดีต ปัจจุบันจะเอามาคิดทำไม รู้แล้วก็ปล่อย ให้รู้ปล่อย

ไม่ใช่ไม่ให้เห็น คิดเห็นแล้วก็ปล่อย เพราะมันเสร็จ
แล้ว อนาคตที่ยังไม่มาถึงนั้น ธรรมในอนาคต เกิดใน
อนาคต อะไรที่เกิดในอนาคต ก็จะดับในอนาคตนั้น ให้
รู้แล้วปล่อยเสีย อดีตนี้ก็เรื่องของไม่เที่ยงเหมือนกัน
อนาคตก็ไม่แน่นอนเหมือนกัน ให้รู้แล้วก็ปล่อย เพราะ
เป็นของไม่แน่นอน ดูปัจจุบันเดี๋ยวนี้ ดูปัจจุบันเราทำอยู่
ท่านอย่าไปดูอื่นไกล

ถูกของเขา-ถูกของเรา

พระพุทธองค์ท่านสอนว่า คนที่ยังเชื่อคนอื่น อยู่
นั้น ท่านไม่สรรเสริญ บุคคลยังดีใจเสียใจกับคำคนอื่น
ที่พูดหรือกระทำอยู่ ตรงนั้นพระพุทธเจ้ายังไม่สรรเสริญ
เพราะเป็นของของคนอื่นเขา รู้แล้วต้องวาง ถึงแม้จะ
ถูกก็ถูกคนอื่นเขา ถ้าเราไม่เอามาทำให้มันถูกที่ใจเราแล้ว
ความถูกก็ไม่มาถึงเรา ถูกอยู่โน้น อาจารย์นั้นผิดอยู่
โน้นถูกอยู่โน้นไม่มาถูกถึงเรา ถูกก็จริงแต่มันถูกคนอื่น

ไม่ถูกเรา หมายความว่า ถ้าไม่ปฏิบัติในจิตให้รู้เห็น
ตามความเป็นจริง แล้วพระพุทธเจ้าท่านไม่สรรเสริญ

ผมเคยเทศน์บ่อยๆว่า *โอบนยโก* น้อมเข้ามา ให้
มันรู้ให้มันเห็นให้มันเป็น อย่างเขาว่าถูกแล้วก็เชื่อ ไม่
ถูกก็เชื่อ อย่าทำอย่างนั้น ถูกก็ถูกเรื่องคนอื่นเขาพูด
เอาเรื่องอันนั้นมาปฏิบัติให้เกิดกับจิตเจ้าของในปัจจุบันนี้
ให้มีพยานในตัวของตัวเองนี้ ผมเคยพูดให้ท่านฟังเสมอว่า
ผลไม้นี้เปรี้ยว อย่างนี้ เอาผลไม้นี้ไปทานเสีย เอาไปฉน
มันเปรี้ยวขณะนี้ บางคนก็เชื่อ อย่างท่านก็จะเชื่อว่ามัน
เปรี้ยว ความเชื่อของท่านนะมันเป็นโมหะ ไม่มีความ
หมายอะไรมากมาย เพราะที่ท่านว่าเปรี้ยวนะ ท่านเชื่อ
จากผมพูดว่ามันเปรี้ยว เท่านั้นละ พระพุทธเจ้ายังไม่
สรรเสริญ แต่เราก็ไม่ทิ้ง เอาไปพิจารณา เอาผลไม้ม
ฉนดูเสีย เมื่อความเปรี้ยวปรากฏขึ้นมานั้น เรียกว่าเรา
มีพยานในตัวแล้ว ท่านว่าเปรี้ยว เราเอามาฉนดู ก็
เปรี้ยว นี่สองอย่างแล้ว เชื่อแล้วที่นี้ เพราะเรามีพยาน
ท่านครูบาจารย์มันท่านเรียกว่าเป็น *สิขิภูโต* อันนี้เป็น
พยานในตัวของตัวเองแล้ว สิ่งที่เรารู้จากคนอื่น ไม่มีใคร

เป็นพยาน เอาคนอื่นเป็นพยานเท่านั้น อันนี้ให้ห้ำหั่น
เปอร์เซ็นต์ เราดูจากท่านว่าผลไม้เปรี้ยว นี้ได้เพียงห้ำ
หั่นเปอร์เซ็นต์ ถ้าเราเอาผลไม้ที่นั่นมาฉันดู เปรี้ยวอีก
ได้ร้อยละเปอร์เซ็นต์เลย เพราะคนบอกมาว่าเปรี้ยว เรา
เอามาฉันดูก็เปรี้ยว อย่างนี้เป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์เลย เป็น
ลิสทิวโต ได้พยานกับตัวเกิดขึ้นมาแล้ว อย่างนี้

ฉะนั้นจึงว่า *โอปนยโก* น้อมเข้ามาให้เป็น *ปัจจัตตัง*
ตั้ง (รู้เฉพาะตัว) เห็นอยู่กับคนอื่นไม่ใช่เห็น *ปัจจัตตัง*
เห็นนอก*ปัจจัตตัง* ไม่เห็นเฉพาะจิตของเจ้าของ เฉพาะ
ตัวของเรา เห็นจากคนอื่น แต่ก็ไม่ควรประมาท ให้เป็น
ที่ศึกษาของเรา เป็นข้อศึกษาของเราเหมือนกัน คล้ายๆ
กับว่า เราเห็นในหนังสือ อ่านหนังสือพบเราก็เชื่อ แต่
จิตเรายังไม่เป็นนี้ มันก็ยังไม่เกิดประโยชน์เต็มที่ มัน
เพียงห้ำหั่นเปอร์เซ็นต์เท่านั้น มาปฏิบัติในจิตของเจ้า
ของ ให้จิตเราเป็นอย่างนั้น รู้อย่างนั้นเป็นอย่างนั้น
อย่างนี้ มันจึงเป็นร้อยละเปอร์เซ็นต์ ไม่สงสัยแล้ว ถ้าเรา
รู้ในตัวของเราเอง มันหายสงสัย มันหมดเลย

ปัจจุบันธรรม

ปัจจุบันธรรม มันจะเป็นอย่างไร แก่มันเดี๋ยวนี้ ปฏิบัติเดี๋ยวนี้ ปัจจุบันธรรม เพราะว่า ปัจจุบันธรรม คือ ปัจจุบันนี้ มันเป็นทั้งเหตุทั้งผล ปัจจุบันนี้มันตั้งอยู่ใน เหตุผล อย่างเราอยู่เดี๋ยวนี้ อดีตเป็นเหตุ ปัจจุบันเป็นผล ทุก ๆ อย่างที่ผ่านมาถึงเดี๋ยวนี้มันมาจากเหตุทั้งนั้น อย่างท่านมาจากกุฎิของท่านนี่เป็นเหตุ ที่มานั่งอยู่ที่นี่เป็นผล มันเป็นอย่างนี้ มันมีเหตุผลอย่างนี้เรื่อย ๆ ไป อดีตเป็นเหตุ ปัจจุบันเป็นผล ปัจจุบันเป็นเหตุ อนาคตเป็นผล ที่เราอยู่เดี๋ยวนี้ก็เป็นเหตุ อดีตเหตุอยู่ใน ปัจจุบันนี้ก็เป็นผล ผลเดี๋ยวนี้มันก็เป็นเหตุของอนาคต อีก ฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านมองเห็นว่า ทั้งอดีต แล้ว ก็ทั้งอนาคต คำที่พูดว่า ทั้ง นี้ไม่ใช่ทั้งนะ คือ มันมาอยู่ จุดเดี๋ยวนี้ อดีตอนาคตมันอยู่ที่ปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้มัน เป็นผลของอดีต และมันเป็นเหตุของอนาคตต่อไป ฉะนั้น

ทั้งเหตุและผลมันเสีย เอาปัจจุบันนี้ เมื่อทั้งมันก็เป็น
เหตุผลของมันอยู่แล้ว คำที่พูด ว่า ทั้ง นั้นก็สักแต่ว่า
ภาษาพูดเท่านั้นละ แต่ความเป็นจริงนั้น ก็เรียกว่า จุดนี้
เป็นจุดครึ่ง มันตั้งอยู่ในเหตุผลอยู่แล้ว ท่านว่าให้ดู
ปัจจุบัน ก็เห็นความเกิดดับ เกิดดับ อยู่เสมอเรื่อยๆ

ไม่แน่

ผมเคยพูดบ่อยๆ แต่คนไม่ค่อยใส่ใจ ถ้ามันเกิด
ขึ้นในปัจจุบันนี้ ผมก็ว่า เออ! อันนี้มันไม่เที่ยง แต่คำนี้
คนไม่ค่อยได้ติดตาม อะไรเกิดขึ้นมาผมว่า มันไม่เที่ยง
หรือว่า มันไม่แน่ อย่างนี้มันง่ายที่สุดเลย เราไม่ภาวนาไว้
เกิดมามันไม่แน่ ไม่เที่ยง ไม่รู้เรื่องมันก็วุ่นวาย อันที่มัน
ไม่เที่ยงนั่นแหละ มันจะเห็นของเที่ยง อันที่มันไม่แน่
แหละ มันจะเห็นของแน่ อย่างนี้พูดให้คนเข้าใจ เขาก็
ไม่เข้าใจ ก็เลยวิ่งทางโน้นวิ่งทางนี้อยู่ตลอดเวลา ความ

เป็นจริงถ้าจะให้ถึงความสงบของมัน ต้องมาถึงจุด
ปัจจุบันนี้ อะไรเกิดขึ้นมา สุขทุกข์อะไรเกิดขึ้นมา ก็ว่า
มันไม่แน่ ตัวที่ว่าไม่แน่นอนแหละ คือตัวพระพุทธรูปเจ้า
แล้วนะนั่น ตัวที่ว่าไม่แน่คือตัวธรรมะ ตัวธรรมะก็คือ
ตัวพระ พุทธเจ้า แต่คนไม่รู้จัก เห็นธรรมะอยู่โน้น เห็น
พระพุทธรูปอยู่ที่นี่ ถ้าจิตใจของเราเห็นของทุกสิ่งทุก
อย่างว่าเป็นของไม่แน่ ปัญหาที่เราจะไปยึดมั่นหมาย
มันก็จะค่อยหมดไปๆ จะโดยวิธีอย่างไร มันก็แน่โดยที่
มันเป็นของมันอยู่อย่างนั้น ถ้าเรารู้เรื่องอย่างนี้ใจก็
ปล่อยก็วาง ไม่เข้าไปยึดมั่นถือมั่น ตัวอุปาทานนั้น
ปัญหานั้น ก็หมดไป หมดไป ก็เข้าถึงธรรมะเท่านั้น
แหละ จะเอาอะไรมายิ่งกว่านั้นไม่มีละ อย่างนั้นธรรมะ
ก็คือ พระพุทธรูปเจ้า พระพุทธรูปเจ้า ก็คือ ธรรมะ

ที่ผมสอนว่าที่มันไม่แน่ ที่มันไม่เที่ยง อันนี้ก็คือ
ธรรมะ ธรรมะก็คือพระพุทธรูปเจ้านั่นเองแหละ ไม่ใช่อื่น
ไกลหรอก ที่เราภาวนา พุทโธๆ อย่างนี้ก็ให้เห็นเป็น
อย่างนี้ พุทโธ นั่น คือ ให้เห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
ให้เห็นว่า มันไม่เที่ยง ไม่แน่ เท่านั้นละ ถ้าเราเห็น

ชัดเจนอย่างนี้แล้ว จิตใจเราก็ปล่อยวาง เห็นความสุขก็
ไม่แน่ เห็นความทุกข์ก็ไม่แน่เหมือนกัน ไปโน้นมันจะดี
ก็ไม่แน่ อยู่ที่นี่มันจะดีก็ไม่แน่เหมือนกัน เออ! เห็นมันไม่
แน่ทั้งนั้นแหละ อยู่ที่ไหนก็สบาย เวลาเราอยากอยู่ที่นี่
เราก็อยู่ที่ไม่มีอะไร อยากจะไปเราก็ไป แต่ความสงสัย
เราจะหมดไป อย่างนี้นะ หมดไปโดยวิธีที่เราปฏิบัติ
คือให้ดูปัจจุบันนี้เท่านั้นละ อย่าไปห่วงอดีต อย่าไป
ห่วงอนาคต เพราะอดีตก็ผ่านไปแล้ว เรื่องที่เกิดใน
อดีตก็ดับไปในอดีตแล้ว หมดแล้ว อนาคตเราก็ปล่อย
เรื่องที่จะเกิดในอนาคต ก็ดับในอนาคต เราจะไป
ห่วงใยทำไม ดูปัจจุบันธรรมนี้ว่า มันไม่แน่ มันไม่เที่ยง
พุทธโธก็รู้ขึ้นมา เจริญขึ้นมา รู้ความเป็นจริงในสิ่งทั้ง
หลายเหล่านี้ว่า มันไม่เที่ยง เห็นอยู่ตรงนี้ ที่นี้อาการ
ของสมาธิก็เจริญขึ้นมาได้

สงบจิต-สงบกิเลส

สมาธิ หรือ ความตั้งใจมั่น หรือ ความสงบ มี ๒ อย่าง ความสงบที่ไปนั่งอยู่ในป่า สงบ หูไม่ได้ยิน ตาไม่เห็น ได้เห็น ไม่ใช่ว่าสงบจากกิเลส กิเลสมีอยู่ แต่ในเวลานั้นไม่ชุ่นขึ้นมา อย่างน้ำที่ตกตะกอนอยู่นั่นนะ เมื่อยังไม่ชุ่นขึ้นมามันก็ใส เมื่อถูกระลอกมา กวน มันก็ชุ่นขึ้นมา ท่านก็เหมือนกัน เมื่อมีเสียง ได้ยินเสียง ได้ดูรูป ได้สัมผัสทางใจเกิดขึ้นมา ที่ไม่ชอบใจมันก็ชุ่นขึ้นมา ถ้าหากว่าไม่มีขึ้นก็สบาย สบายเพราะมีกิเลส อย่างเช่น ถ้าท่านอยากได้เทพอันนี้ ท่านก็เป็นทุกข์ พอไปแสวงหา ได้เทพอันนี้มา ท่านก็สบายใจไหม สบายได้เทพนี้มา เพื่อไม่สบายนะนี่นะ เพื่อไม่สบายแต่ไม่รู้จักเป็นเพราะว่า ได้เทพมาก็สบายแล้ว ยังไม่ได้เทพมาเป็นทุกข์ พอหาเทพมาได้สบาย เมื่อขโมยมาเอาเทพไป ความสบายก็หายไปอีกแล้ว เป็นทุกข์ขึ้นอีกแล้ว มันก็เป็นอยู่อย่างนี้ ไม่ได้เทพก็เป็นทุกข์ ได้เทพมาแล้วก็สบาย พอเทพหาย

อีกทีทุกซ์ เป็นอยู่อย่างนี้ตลอดเวลา นี้เรียกว่า สมมติใน
ที่สงบมันเป็นอยู่อย่างนั้น ได้เทพมาแล้วก็สบาย สบาย
เพราะอะไร เพราะได้เทพมาตามใจของเรา นี้ สบายแค่นี้
สบายเพราะกิเลสที่ครอบงำเราอยู่ เราไม่รู้เรื่อง นานๆ
ไป ขโมยมาเอาเทพไปก็ทุกซ์ขึ้นมาอีก

ฉะนั้น สงบอันนี้สงบเรื่องสมมติชั่วคราว สมณะ
เราต้องมาพิจารณาเรื่องอันนี้ต่อไป เรื่องต่อไปนี้ ได้
เทพมาแล้ว ของที่เราได้มานี้แหละ มันจะเสีย มันจะหาย
มันจะเสียหายไปเพราะเรามีเทพ ถ้าเราไม่มีเทพ เราก็
ไม่มีอะไรจะหาย เหมือนอย่างกับเกิดมานั้นแหละ เมื่อ
เกิดมาแล้วก็มีตาย ถ้าไม่เกิดมันก็ไม่ตาย คนที่ตายนี้ก็
ล้วนแต่คนที่เกิดมาทั้งนั้น คนที่ไม่เกิดก็ไม่เห็นตาย อย่าง
นี้ ถ้าเราคิดได้เช่นนี้ เราได้เทพมาเราก็รู้ว่าเทพนี้ไม่เที่ยง
วันหนึ่งมันจะแตก อีกวันหนึ่งมันจะพัง อีกวันหนึ่งขโมย
มันจะมาเอาไปก็ได้ ก็เราเห็นว่ามันไม่แน่นอนอยู่แล้ว ที่เทพ
มันจะแตก มันจะพัง ขโมยจะมาเอาไป มันเรื่องของไม่
เที่ยงทั้งนั้น ถ้าเราเห็นอย่างนี้ เราก็ใช้เทพอันนี้อยู่ได้

เหมือนท่านอย่างนี้ อยากรจะค้าขาย ทางโลกเขา

อยากได้เงินธนาคารมาหมุน ท่านก็เป็นทุกข์ นี่ ทุกข์
อยากได้เงินเข้ามา หาเงินหาทองมันยากมันลำบาก ก็
เป็นทุกข์เพราะไม่ได้มา อีกวันหนึ่งไปกู้เงิน ธนาคารเขา
ให้มา ก็ดีใจ ดีใจไม่ก็ชั่วโมงหรือก ดอกเบี้ยมันก็กิน
ท่านอีกแล้ว นั่งอยู่เฉย ๆ ดอกเบี้ยเขาก็เอาไปกิน แหม!
เป็นทุกข์อีกแล้ว แนะ! ทำไม ไม่ได้เงินมาก็เป็นทุกข์ ได้
เงินมาก็นี้กว่าสบายแล้ว อยู่ไปอีก วันหนึ่งดอกเบี้ยมัน
ก็เข้ามาอีกแล้ว ดอกเบี้ยนี้ เป็นทุกข์อีกแล้ว เป็นอยู่
อย่างนี้

อันนี้พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนว่า ให้เราดูปัจจุบัน
นี้ เห็นอนิจจังของกายของจิต ของธรรมะที่มันเกิดแล้ว
ดับอยู่แค่นี้เอง มันเป็นของมันอย่างนั้น อย่าไปยึดมัน
ถือมัน ถ้าเราเห็นเช่นนี้ ความสงบก็เกิดขึ้นมา ความ
สงบคือ การปล่อยวาง เกิดขึ้นมาเพราะปัญญาเกิด

อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

ปัญญาเกิดเพราะอะไร เพราะพิจารณาเรื่อง
อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นั้นเป็นลัจธรรม เห็นความจริง
ประจักษ์อย่างนั้นในใจ ที่อย่างนี้ เราจะเห็นชัดในใจ
ของเราอยู่อย่างนี้เสมอ อารมณ์เกิดขึ้นมาแล้ว เห็นมัน
ดับไป ดับแล้วเกิดขึ้นมา เกิดแล้วดับไป ถ้าเรามีความ
ยึดมั่นถือมั่น ทุกข์ก็เกิดขึ้นเดี๋ยวนั้น ถ้าเราปล่อยวางไป
ทุกข์ก็ไม่เกิด เราเห็นในใจของเราอยู่อย่างนั้น ก็เป็น
ลี้ชีภูโต อยู่อย่างนั้นแหละ ฉะนั้นเราไปเชื่อคนอื่น เพียง
ห่าลิบเปอร์เซ็นต์

ในคราวหนึ่งพระสารีบุตรท่านฟังธรรมพระพุทธ-
เจ้าของเราเทศน์จบแล้ว พระพุทธเจ้าท่านถามว่า สารี-
บุตรเชื่อไหม ยังไม่เชื่อพระเจ้าข้า พระพุทธองค์ท่าน
ชอบใจเลยว่า ดีแล้ว สารีบุตรอย่าเพิ่งเชื่อง่ายๆเลย นัก
ปราชญ์ต้องไปพิจารณาเสียก่อนจึงจะเชื่อได้ สารีบุตร
ต้องไปพิจารณาเสียก่อน ถึงแม้ฟังธรรมของพระพุทธ

องค์ ท่านก็ไม่เชื่อไปทุกคำ แต่ท่านก็ไม่ประมาท เอา
ไปพิจารณา ถ้าการทำท่านเทศน์มีเหตุผลเกิดขึ้นกับใจ
ของท่าน ใจของท่านเป็นธรรม ธรรมนั้นอยู่ในใจของ
ท่าน มันเป็นอย่างนั้น พระพุทธองค์ให้เชื่อตรงนั้น
เชื่อเพราะคนอื่นก็เห็นด้วย และเราก็เห็นด้วย ว่ามัน
เป็นอย่างนั้นแน่นอน อย่างนี้

ผลที่สุดก็ให้ดูเท่านั้นแหละ ไม่ต้องดูอื่นไกล ดู
ปัจจุบัน ดูในจิตของเจ้าของเท่านั้นแหละ วางอดีต หรือ
วางอนาคต ให้ดูปัจจุบัน ปัญญาที่เกิดขึ้นตรง อนิจจัง
ทุกขัง อนัตตา นี่แหละ จะทำยังไง เราเดินไปก็ไม่เที่ยง
นั่งก็ไม่เที่ยง นอนก็ไม่เที่ยง อะไรๆ มันก็เป็นอยู่อย่าง
นั้นแหละ มันจะเที่ยงก็เที่ยงเพราะว่ามันเป็นอย่างนี้
ไม่แปรเป็นอย่างอื่น ถ้าความเห็นจบลงตรงนี้ก็สบาย
เท่านั้นแหละ

ทุกข์เพราะคิดผิด

จะไปอยู่ยอดเขาจะเห็นว่าสงบหรือ มันก็สงบ
ชั่วคราวเท่านั้นละ เมื่อหิวข้าวมากก็เหนื่อยอีกแล้ว ขาด
“วิตามิน” แล้ว คนชาวเขาไม่รู้จัควิตามิน ก็ลงมาอยู่
วัดหนองป่าพง อยู่ในกรุงเทพฯ แหม..อาหารมากไป
แะสะ ร้อน ลำบาก ไปอยู่ไกลๆดีกว่า ความเป็นจริง คนไป
อยู่คนเดียว เป็นทุกข์ก็โง่ อยู่หลายคนเป็นทุกข์ก็โง่ทั้ง
นั้นแหละ เหมือนซีโก้ ซีโก้ถือไปคนเดียวก็เหม็น เอาไป
หลายๆ คนก็เหม็น ถือไปเรื่อยของเนาอย่างนี้ อันนี้เรา
ยังคิดผิดอยู่ ถ้าหากว่าเรามีปัญญานะ อยู่หลายคนก็
นึกว่ามันไม่มีความสงบ คิดอย่างนี้ก็อาจจะถูกกรรมง
แต่ว่าเราจะมีปัญญามากนะ

ผมนี้เกิดปัญญาเพราะมีลูกศิษย์มากมายนี้แหละ แต่
ก่อนน้อย พอโยมมามาก คนมามาก ๆ ลูกศิษย์มาก ๆ
ต่างคนต่างคิด ต่างมีประสบการณ์มาก รวมเข้ามา
ความอดทนก็กล้าขึ้น เท่าที่เราอดทนได้เราก็พิจารณา

ไปเรื่อย มันมีประโยชน์ทั้งนั้นแหละ ถ้าเราไม่รู้เรื่องสิ่งเหล่านี้ ก็...ไปอยู่คนเดียว ดี ! อยู่ไปอีกหน่อยก็เบื่อ อยู่หลายคนดี ! อาหารน้อยๆ ดี ! อาหารมากๆ ดี ! อาหารน้อยๆไม่ดี ! อาหารมากๆไม่ดี ! ก็เป็นกันอยู่อย่างนี้ทั้งนั้นแหละ เพราะเรายังตัดสินใจไม่ได้

ถ้าเราเห็นว่ามันไม่แน่นอน มากคนก็ไม่แน่ น้อยคนก็ไม่แน่ อย่าไปยึดมั่นถือมั่นเลย มาดูปัจจุบันนี้ ดูร่างกายเรานี่เข้าไป พระพุทธองค์ท่านสอนว่า ให้อยู่ในที่สบาย อาหารสบาย กัลยาณมิตรสบาย ที่อยู่สบาย การที่สบายมันก็หายากนะ ท่านบอกว่าสบายๆ ไปอยู่ที่ไหนก็ไม่สบาย เช่น วัดนี้ สบายไหม อุบัติฐากที่สบาย เดี่ยวเขาให้น้ำร้อนน้ำเย็น น้ำตาลทุกวัน พุดดี ๆ หวาน ๆ นั้นโยมอุบัติเหตุ บางคนก็ชอบอย่างนั้น แหม ! อุบัติฐากนี่ดีแล้ว สบาย เดี่ยวก็ตายเท่านั้นแหละ ! นี่ อย่างนี้ เรื่องสบายของคนมีหลายอย่าง ถ้าเรามีจิตใจรู้จักความพอดีของเรา ไปอยู่ที่ไหนก็สบาย เมื่อจะอยู่ก็อยู่ เมื่อจะไปที่ไป ไม่ห่วงอะไร อย่างนี้ ถ้าเรารู้น้อยมันก็ยาก รู้มากมันก็ลำบาก อะไรทั้งหลายมันก็ไม่สบายละ ไม่

สบาย ก็เรื่องของเขาเป็นอยู่อย่างนี้ เราไม่รู้เรื่อง มันก็
เดี่ยวสบาย เดี่ยวไม่สบาย สารพัดอย่าง จะไปหาที่ไหน
ทำนพุดถูกแล้ว แต่ว่าจิตเรายังทำไม่ถูก จะไปหาอย่าง
ไหน อย่างองค์นั้นทำสมาธิให้มาก ฉันทแล้วหนีไปเลย
ทำสมาธิอย่างเดี่ยว ทำจริง ๆ จัง ๆ หรือจะไม่จริงไม่จังก็
ไม่รู้ ถ้าทำจริงจังก็สงบซี จริงจังทำไม่สงบ นี่ มันเป็น
อยู่อย่างนั้น มันไม่จริงไม่จังนั้นแหละ มันถึงไม่สงบ

ต้องแยกกาย

เรื่อง สมาธิ นั้น อะไรก็ช่างมันเถอะ มันเป็น
บทบาทกัน คือ สมาธิ ปัญญา มันเป็นรากฐานตายตัว
อยู่แล้วละ เป็นเครื่องมือของกรรมฐานเท่านั้นแหละ
แล้วแต่ใครจะภาวนาค้นคว้าหา มีปัญญามากก็เห็นง่าย
ปัญญาน้อยก็ไม่เห็นง่าย ไม่มีปัญญาเลยก็ไม่เห็นเลย
ปฏิบัติอย่างเดียวกันก็ไม่เหมือนกันเพราะปัญญา

จะไปดูครูบาอาจารย์นั้นก็ให้พิจารณาแยกกาย
ออกไป อาจารย์นั้นทำยังไง อาจารย์นี้ทำยังไง ก็ดู...
เท่านั้นแหละ มันเรื่องนอกๆทั้งนั้น ดูกิริยาอาการ ดูการ
ประพฤติปฏิบัติมันอยู่ข้างนอก ถ้าดูอย่างนี้ความสงสัย
ก็มีเรื่อยไป เอ้ ! ทำไมอาจารย์นั้นทำอย่างนี้ อาจารย์
นี้ทำอย่างนั้น เอ้ ! ทางนั้นอาจารย์เทศน์มาก เอ้ ! ทาง
นั้นทำไมอาจารย์เทศน์น้อย เอ้ ! ทางนั้นอาจารย์ทำไม่
เทศน์เลย เป็นบ้าอยู่อย่างนั้นแหละ เลยเป็นบ้าไปเลย
เราก็คือเรา ที่ถูกมันก็อยู่ตามนั้นแหละ มันเป็นสัมมา
ปฏิบัติของเราอย่างนี้ เราดูเป็นตัวอย่างเท่านั้นแหละ
เรามาพิจารณาอีกชั้นหนึ่งแล้ว ความสงสัยก็จะหมดไป

อย่าส่งจิตตาม

พระเถระองค์นั้นท่านก็ไปพิจารณา อดีตก็ช่าง
มันเถอะ อนาคตก็ช่างมันเถอะ ไม่ส่งจิตไปละ ท่านก็ดู
เอา ที่มันเกิดขึ้นเดี๋ยวนี้ ดูจิตอันนี้ ว่าจะมีอาการเกิดขึ้น
ยังไงก็ช่าง ท่านจะบอกว่า เออ ! อันนี้มันไม่แน่หรอก
อันนี้มันไม่เที่ยง สอนมันอยู่อย่างนี้แหละ เดี่ยวเราก็
เห็นธรรมะ

เราไม่ต้องวิ่งตามมันซี อย่างมันเป็นวงจรมันวิ่งจ
มันรอบ นี่เป็นตัวจิตของเรา ลังสารจักร ตัววิภูฏะมัน
วงรอบ จะไปวิ่งตามมันได้ไหม มันเร็วเข้าๆ เราจะวิ่งตาม
มันได้ไหม ลองวิ่งซี เรายืนอยู่ที่เดี๋ยวนี้แหละ วงจรมัน
จะรอบเอง มันมีตุ๊กตาตัวหนึ่งตั้งอยู่ ถ้ามันวิ่งเร็ว..เร็ว..
เร็ว..เร็ว.. เร็วที่สุด เราจะวิ่งตามมันทันไหม ไม่วิ่งหรอก
ยืนอยู่ตรงนี้แหละ ตุ๊กตามันวิ่ง เรายืนอยู่ตรงกลางเรา
จะเห็นตุ๊กตาทุกๆ ครั้งเลย ไม่ต้องวิ่งตามมัน เรายิ่ง
ตะครุบเท่าไรมันยังไม่ทันเท่านั้นแหละ

ธุดงค์วัตร

เรื่องการไปธุดงค์นี่นะ ทั้งผมสรรเสริญทั้งผมห้ามไว้ แต่ถ้าคนมีปัญหาแล้วก็ไม่มีอะไร ผมเห็นพระองค์หนึ่ง ท่านสมาทานว่า ท่านไม่ไปละธุดงค์ ธุดงค์ไม่ใช่การไป ท่านคิดง่าย ๆ อยู่กับ ที่นี้แหละ ธุดงค์ ๑๓ ข้อนะแหละ ปฏิบัติให้มันเข้มงวดอยู่ตรงนี้ ไม่ต้องสะพายกลด สะพายบาตรให้มันเหนียวหรือก นี่ก็ถูกของท่านเหมือนกันนะ แต่มันไม่พอใจถ้าเราอยากไป ถ้ามันเห็นชัดจริง ๆ ละก็ พูดคำเดียวเท่านั้นมันก็เห็น

อย่างผมเล่าให้ฟังมีเณรองค์น้อยที่ไปอยู่ป่าช้านะ ไม่เคยไปเลยไปอยู่องค์เดียว ๖ วัน ๗ วัน อยู่กลางป่าช้า คนเดียว เด็กแท้ ๆ ผมเป็นห่วง ไปถาม ไปดู เห็นไปบิณฑบาตในหมู่บ้าน แล้วก็มาฉัน มีแต่หลุมฝังศพทั้งนั้นรอบข้าง เณรก็นอนอยู่อย่างนั้นองค์เดียวตลอด อยู่ที่บ้านกลางนี้ได้ ๗ วันแล้วผมไปถามดู ท่าทางก็อยู่สบายไปถาม “เอ ! ไม่กลัวเหรอ?” เณรบอก “ไม่กลัว” “ทำไม

ถึงไม่กลัวนี่?" "คิดว่ามันคงไม่มีอะไร!" เท่านั้นเอง มันก็
หยุด ไม่ได้ไปคิดอย่างอื่นให้ยุ่งยากนี่..หายเลย หายกลัว
ลองทำแบบนี้ดูซิ ผมว่า การยืน การเดิน การไป
การมา การทำธุรกิจเล็กๆ น้อยๆ ถ้าเรามีสติเราไม่ปล่อย
มันไม่เสื่อมหรือ ไม่เสื่อม อาหารมาก ๆ ก็เป็นทุกข์ว่า
ลำบาก ลำบากทำไม เอาขึ้นเดี๋ยวเท่านั้น แล้วก็ให้คนอื่น
เขาไป จะลำบากมันทำไม ยุ่ง? ยุ่งอะไร เอาขึ้นเดี๋ยวก็พอ
ให้เขาเสีย เราเสียตาย มันก็ยากซี อันนี้ไม่เอาटकอันนั้น
ใส่อันนี้ ตักใส่จนไม่อร่อยเท่านั้นละ เลยนึกว่าอาหาร
มากมันวุ่น วุ่นเอาหลายทำไมละ. เราไปวุ่นกับมันนี่ เอา
สักชิ้นหนึ่งก็พอแล้ว นี่ไปหาว่าอาหารมากวุ่น มันจะวุ่น
อะไรอาหารนะ อ้าว! บ้าซี! จะวุ่นอะไร คนมากมาย วุ่น
อะไร ที่เรากำลังอยู่ทุกวัน นี่จะไปทำอะไรมาก ไป
บิณฑบาตแล้วก็กลับมาฉัน มีกิจธุระเล็กๆ น้อยๆ ก็ทำ
เรามีสติอยู่เราก็ทำเสีย เราไม่ขาด เวลาทำวัตรนี้มัน
เสื่อมหรือครับ ถ้าทำวัตรเสื่อมก็ปฏิบัติไม่ได้เท่านั้น
แหละ ก็เราไปกราบไหว้สร้างความคิดทั้งนั้น มันจะเสื่อม
อะไร จะเห็นว่าไปทำวัตรยุ่ง ไม่ยุ่งหรือ เรายัง ถ้าเรา

คิดให้มันยุ่ง มันก็ยุ่ง ไม่ไปมันก็ยุ่ง

เราต้องคิดอย่างนี้ให้ดีๆเถอะ ทุกคนก็ชอบจะเป็นใหม่ ๆ ก็ชอบเป็นอย่างนั้นล่ะ ความเป็นจริงนะ เราไปยุ่งกับมัน เราอยู่กับหมู่คณะก็อยู่ดี ใครจะทำอะไรก็ทำไป ผิดบ้าง ถูกบ้าง เราก็อบรมแนะนำกันไป ใครไม่อยู่ก็ไป เราอยู่ก็อยู่ มันยังมีประโยชน์ละ พระ ก พระ ข พระ ค พระ ง ก็ยิ่งเห็น เอ้! ท่านองค์นี้ท่านอยู่ของท่าน ยังไงนะ ท่านถึงอยู่ง่าย ๆ มันยังเป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์คนมาก ๆ อย่างเราเป็นลูกวัดนี่นะ มีกิจ ท่านพาพระเณรทำ เราก็ทำเสีย จะเป็นอะไร เมื่อเลิกเราก็หยุดสิ่งที่ถูกต้อง เราก็พูดไป สิ่งที่ไม่ถูกไม่ดี เราก็ไม่พูดเก็บเสีย อาหารก็อย่าเอามากเอามากายซี เอามาสักชิ้นสองชิ้นแล้วก็เลิก เห็นมีมาก อันนี้ก็เอานิด อันนั้นก็เอาหน่อย เอาทุกอย่าง นิมนต์เถอะเจ้าคะ นิมนต์เถอะ มันก็ยุ่งเท่านั้นแหละ ก็เราปล่อยมันไปนี่ จะยุ่งทำไมล่ะ อันนี้เราไปยุ่งกับมัน ก็นี้กว่าอาหารมันมายุ่งกับเรา คิดกันเสียอย่างนี้ ผมว่ามันสบายแต่ปัญญาเราน้อย ปัญญาเราไม่ถึงต่างหาก

สงบที่ความเห็นชอบ

ได้พูดกันจริง ๆ นะ สำหรับพวกประพฤติปฏิบัติ ถ้าจะให้ผมอยู่วัดบ้านก็ได้ เสกคาถาเข้า “สุทธิ อสุทธิ ปัจจัยตั้ง” ความบริสุทธิ์ไม่บริสุทธิ์เฉพาะตัว ให้มันไป จะไปทางไหน จะทำยังไง ถ้าถึงคราวที่จำเป็นจะต้อง ทำอย่างนั้น พระพุทธเจ้าตรัสให้อยู่ในที่สงบ เราก็หาที่ สงบเท่าที่เราจะหาได้ ถ้าหากว่าหาไม่ได้ เรารู้จักความ สงบ อยู่ที่นี่ก็อยู่เมื่อเราจะต้องอยู่ ก็ให้สงบ อย่าให้เป็น ตัณหาซี ไปก็อย่าให้เป็นตัณหา อยู่ก็อย่าให้เป็นตัณหา ให้อุรู้เรื่องของมัน แต่สภาวะความเป็นอยู่ของพระเถร ท่านให้อยู่ในที่สงบ บางทีหาที่สงบไม่ได้จะทำยังไง เดียวก็เป็นบ้าเท่านั้นแหละ จะไปไหน อยู่ที่นี่ อยู่มันตรง นี้แหละ อยู่ให้ได้ ท่านให้อุรู้กาลรู้เวลาอย่างนี้ แต่ว่า ปกติท่านไม่ให้ผ่านทั่วไป ให้อยู่ในที่สงบ ก็จริงอยู่ ในเมื่อหาที่สงบไม่ได้ เราจะต้องอยู่ที่นี้สักเดือนหรือ สิบห้าวันนี้ จะทำยังไง ขาดใจตายเท่านั้นซี

ให้เรารู้เรื่องอย่างนี้ จะไปเรื่อย ๆ ก็อย่างนั้นแหละ ไปอีกก็อย่างนี้แหละ สงสัยอยู่เรื่อย เตียวก็เป็นไข้ มาเลเรียมาเท่านั้นแหละ เตียวก็ไปฉีดยาไข้มาเลเรีย เตียวก็วุ่น ความเป็นจริงนั้นนะ การประพฤติปฏิบัติให้ มีความเห็นที่ถูกต้อง ให้เกิดสัมมาทิฐิเท่านั้นแหละ ไม่ใช่เรื่อง อะไร แต่ว่าเราหา เราพยายามหาหมันก็ยากอยู่ ลักหน่อย เพราะปัญญาไม่มาก ความเข้าใจไม่พอ

หรือว่ายังงี้ ลองอีกก็ได้ เออ ! เบื่อตุตงค์แล้ว อันนี้ก็ไม่ว่า ถ้าผมภาวนานะ แหม ! ไม่ไปแล้วเบือ ! อันนี้ก็ไม่ว่า ถ้าในใจผมว่า ไม่ไปแล้วตุตงค์ เบื่อ ไม่น่า เตียวก็อยากไปอีกแล้ว หรือจะไปตุตงค์เรื่อย ๆ อย่างนี้ ไม่มีจุดหมายปลายทาง อันนี้ก็ไม่ว่าอีก ต้องภาวนา อย่างนี้ ชัดมันเสีย ใอันนี้มันจะไปตุตงค์ก็แน่ มันจะอยู่ก็แน่ ผิดทั้งนั้นแหละ เอาแต่ที่มันผิด ๆ ทั้งนั้น ไปดูซี ผม พิจารณาแล้ว ผมพูดง่าย ๆ ฟังดูซี พิจารณาดู มันเป็นอย่างนั้นจริง ๆ มันก็เห็นความจริงของมันเท่านั้นแหละ เมื่อเห็นความจริงแล้วจะทำยังไง มันก็ถูกต้องของมัน แล้ว จะทำยังไง จะไปก็ได้ จะอยู่ก็ได้ แต่ให้มีเหตุผล

ไม่ใช่ว่าไม่ให้นั่งไม่ไห้เดินไปไหน ไม่ใช่ออย่างนั้น เดินไป
ให้มันเหนื่อยเถอะ ให้มันเต็มทีเลย ให้มันเหนื่อย แต่
ก่อนเห็นภูเขา แหม ! สบายดีเหลือเกิน เตี่ยวันนี้เห็นภูเขา
โอ๊ย ! ถอยกลับแล้ว ไม่ไปแล้ว แต่ก่อนเห็นภูเขาสบาย
นึกว่าจะอยู่ภูเขาตลอดชีวิตโน่น...

ท่านตรัสว่าให้ดูปัจจุบัน ให้รู้จักปัจจุบัน ตามเป็น
จริง คำพูดท่านพูดไว้ถูกต้องแล้ว แต่เราคิดยังไม่ถูก
ความเห็นยังไม่ถูกต้อง มันจึงไม่สบาย ไปลองดูก็ได้ ไป
เรื่อยๆอย่างนั้น

การไปธุดงค์นี่นะ ผมไม่อยากจะห้าม แต่ก็ไม่อยากจะ
อนุญาต ฟังออกไหม ? ผมไม่อยากจะห้าม ไม่อยากจะ
อนุญาต แต่พูดอะไรให้ฟัง ไปธุดงค์นี้ให้มันมีประโยชน์
อย่าไปเที่ยวเล่น ทุกวันนี้ผมเห็นว่าไปเที่ยวเล่นกันเสีย
มากกว่า เป็นประโยชน์ครับ ไปก็ให้เป็นธุดงค์ อยู่ก็ให้
เป็นธุดงค์ เตี่ยวันนี้มันถือการไปเที่ยวเล่นเป็นธุดงค์เสีย
โกหกเจ้าของตัวนั่นแหละ คิดเอาเอง ธุดงค์มีประโยชน์
เอาความหมายว่าเราไปธุดงค์เพื่ออะไร ไปก็ไปเถอะ
ผมขอให้มีประโยชน์ก็แล้วกัน จึงจะไม่เสียเวลา พระไป

ชุดงค์ผมก็ห้ามนะ ถ้าเห็นไม่สมควรไป แต่ถ้าไปจริง ๆ
แล้ว ผมก็ไม่ได้ถามถึง

แต่เมื่อจะไปก็ถามกันหน่อย ไปอยู่ภูเขาก็ดี ผม
เคย สมัยก่อนตอนเช้าตื่นขึ้นมา ทางไปบึงหนองโนน !
ต้องข้ามเขาภูนี้ไป บางวันกลับมาฉันไม่ทัน ถ้าเราคิด
ทุกวันนี้แล้วนะไม่ต้องไปให้มันลำบากลำบากอะไรนั้นนะ
เดินไปบึงหนองบ้านกลางนี่แล้วก็กลับมาฉัน แล้วก็ทำ
ความเพียรมาดีกว่า ถ้าเราทำให้มันถูกนะ นอกจาก
ว่าเราฉันแล้วนอนเท่านั้น มันก็ไม่ถูก อย่งไปบึงหนอง
ตอนเช้าต้องข้ามเขาภูหนึ่ง ก็อุตสาหไป กลับมาบาง
วันต้องฉันจิ้งหั่นกลางเขา มันจะไม่ทันถึงที่ เมื่อคิดมา
เดี๋ยวนี้นะ ผมคิด จะไปทำไม ! ถ้าเราหาหมู่บ้านสบาย ๆ
ขนาดนี้ อย่างบ้านกลาง บ้านก่อนนี่ ตอนเข้าไปบึงหนอง
แล้วก็มาฉัน จะได้พักผ่อน จะทำให้จิตใจดีกว่า เราฉัน
เสร็จแล้วทางโนนยังไม่มาฉันบึงหนองเลย ข้ามเขาอยู่
โนน คนหนึ่งก็คิดไปอย่างหนึ่ง ให้มันพบทุกข์นั้นแหละ
มันจึงจะรู้จักทุกข์ แต่มันมีประโยชน์ ถ้าไม่เป็นประโยชน์
ผมไม่โทษคนอยู่ไม่โทษคนไป ไม่สรรเสริญคนอยู่ไม่

สรรเสริญคนไป สรรเสริญที่ “มีความเห็นถูกต้อง” นั้น
แหละอยู่ก็เป็นภาวนาไปก็เป็นภาวนาไปเป็นกลุ่มเพื่อน
หมู่นี้ก็ไปหมู่นั้น ตามเรื่องตามราว มันไม่ถูกต้อง
ว่ายังไง เท่าที่เล่าความเห็นมานี้ จะเอายังไงดี จะ
ทำยังไงต่อไปอีก การปฏิบัตินะ ?

พระ ก. : หลวงพ่อครับอารมณ์กรรมฐานที่ถูกจริต?
ผมเคยเจริญพุทโธกับอานาปาয นาน จิต
ก็ไม่เคยสงบ ระลึกความตายก็ไม่สงบ
ระลึกขันธ ๕ ไม่สงบ หมดปัญญา !

หลวงพ่อก : วางมัน ! หมดปัญญา วางมัน !

พระ ก. : เวลานั่งสมาธิ ถ้าไม่สงบนิดหน่อย สัญญา
เยอะเยอะไปหมดจะมารบกวน

หลวงพ่อก : นั่นแหละ มันไม่เที่ยงไม่แท้ไม่แน่น บอกมัน
เลย ไม่แท้ ทำไว้ในใจ ทั้งหมดอารมณ์มา
ไม่แท้ทั้งนั้น ไว้ในใจเลยนะ ทำสมาธิแล้ว
จิตไม่สงบ ไม่แน่นเหมือนกัน จิตนี้สงบแล้ว
ไม่แน่นเหมือนกัน เอามันไม่แน่นนี้ไม่ต้องเล่น

กับมันทั้งนั้นแหละ อย่าเอา ปล่อยวาง
สงบก็อย่าไปคิดอย่าไปเอาจริงเอาจังกับมัน
ไม่สงบก็อย่าเอาจริงเอาจังกับมัน วิญญาณนิ่ง
อนิจจัง เคยอ่านไหม วิญญาณก็ไม่เที่ยง
เคยได้อ่านไหม จะไปทำยังไงกับมันล่ะ ฮี!
สงบมันก็ไม่เที่ยง ไม่สงบมันก็ไม่เที่ยง เรา
จะมีความเห็นยังไงต่อไป เรามีความรู้ที่อยู่
อย่างนี้ล่ะ สงบก็ไม่นอน ไม่สงบก็ไม่นอน เรา
จะอยู่ยังไงถ้าจิตเราคิดอย่างนี้ ถ้าเรามี
ความรู้ที่อยู่อย่างนี้ล่ะ ความสงบมาก็รู้ว่า
อันนี้มันไม่นอน ไม่สงบมาเราก็รู้ว่ามันไม่นอน
ความรู้สึกเราจะอยู่อย่างไรตรงนั้น รู้ไหม ?

พระ ก : *ไม่ทราบครับ*

หลวงพ่อก : ก็ดูตรงนั้นสิ มันสงบได้ก็วัน ที่ว่านั่งไม่สงบ
ไม่นอน หรือมันสงบดีจัง ไม่นอนเหมือนกัน
เอาสิ! มันจะอยู่ตรงไหน ไล่มันสิ ไล่จ้มน
เข้าไป อยู่ตรงนี้แหละ ไม่ต้องไปไหน เดี่ยว
ก็สงบเท่านั้นแหละ ภาวนาพุทโธก็ไม่สงบ

อานาปานสติก็ไม่สงบ ก็ไปยึดไม่สงบนั้น
แหละ ถ้าเราภาวนา พุทโธ พุทโธ ไม่สงบ
ไม่แน่เหมือนกัน อานาปานสติไม่สงบ ไม่
แน่เหมือนกัน ไม่เล่นกับมันทั้งนั้นแหละ
มันสงบก็ไม่เล่นกับมันละ มันหลอกหลวงนี้
มีแต่ความหมายมันทั้งนั้นแหละ เราต้อง
ฉลาดกับมันสักนิดหนึ่งซี ถ้ามันสงบล่ะก็
เออ ! ไข่แล้ว ไม่สงบก็ ฮี ! วุ่นวาย จะไป
สู้มันได้อะไร มันสงบ รู้ว่ามันสงบแล้วนะ
ไม่แน่ ! ไม่สงบ ดูมันแล้วไม่สงบก็อย่าง
งั้นแหละ ไม่แน่เหมือนกัน

ถ้าเรามีความรู้สึกอย่างนี้ มันจะยุบ
ลงเดี๋ยวนั้นเลยแหละ เมื่อเราทวงมัน เมื่อ
มันไม่สงบ ใจนี้ก็ไม่แน่เหมือนกัน ยุบลง
เดี๋ยวนั้นที่เดียวละ เอียง เรือต้องเอียงเลย
ลองซี เราไม่ทันมันนี่ เดี่ยวเราจะเอาอย่าง
นั้น ไม่แน่เหมือนกัน ยุบเลย เอ้า ! ลองดูซี
ทวงมันเข้าไปซีใจนี้ไม่ทวงมันนี่ คำมันไป

ให้มันวิ่งแล้วก็คลำคลำมันไปเรื่อยอย่างนั้น
ไม่ทวงมัน ใส่มันเข้าไปเลย อย่าให้มันอยู่
แต่เมื่อผมเทศน์ให้ฟังก็ร้อง โอ๊ย ! หลวง
พ่อนี้เทศน์แต่เรื่องไม่แน่ทั้งนั้นแหละเดี๋ยว
ก็เบื่อ ลูกหนีไปแล้ว เนาะ ไปฟังเทศน์
หลวงพ่อก็เทศน์แต่เรื่องไม่แน่ทั้งนั้นแหละ
เบื่อแล้วก็ไปหาให้มันแน่ดูซี เออ ! เดียวก็
กลับมาอีกแล้ว ลองจำไว้ในใจซีคำผมพูด
ไปเถอะไป ถ้าไม่เห็นอย่างผมว่านี่ ไม่สงบ
เลย ไม่สบาย ไม่มีที่จะอยู่หรอก

ทำสมาธิให้มากนะผมก็เห็นด้วย
เหมือนกัน เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ ฐิโหม
คำพูดนี้ ฐิโหม วิมุตติ แปลว่า การหลุดพ้น
จากอาสวะ มี ๒ อย่าง เจโตวิมุตติ อำนาจ
ของจิตมากที่สุด คือ เรื่องสมาธิมากจึงทำ
ปัญญาเกิดได้ ปัญญาวิมุตติ ทำสมาธิพอ
เป็นรากฐาน

เหมือนต้นไม้เห็นไหม บางชนิดเอา

น้ำใส่มันบานขึ้นมานะ บางต้นเอาน้ำใส
ตาย ต้องใส่น้อย ๆ พอดี ๆ เห็นไหมนั้น
ต้นสน สนฉัตรนะ ไปเอาน้ำใส่มาก ๆ ตาย
นะใส่น้อย ๆ ไม่รู้มันเป็นอะไร แต่อย่าง
ต้นนี้ คูชี แห่งออกอย่างนี้ มันขึ้นมาได้ยังไง
ลองคิดคูชี มันจะได้น้ำมาจากไหนใบมัน
จึงใหญ่จึงโตอย่างนี้ บางต้นต้องใส่น้ำให้
มาก ๆ จึงจะได้ใบใหญ่ขนาดนี้ แต่อย่างต้น
นี้มันน่าจะตายอีกอย่างหนึ่งเขาปลูกแขวน
เอาไว้รากมันห้อยลงมา กินลมครับ มันน่าจะ
ตายนะครับ ถ้าเป็นไม้ธรรมดา มันคง
แห้งไปหมดแล้ว นี่อีกหน่อยใบมันจะยาว
ขึ้นมาเรื่อย ๆ ไม่มีน้ำนะครับ น้ำไม่มี เป็น
อย่างนี้เห็นไหมนี่ก็เหมือนกัน ธรรมชาติมัน

เจโตวิมุตติ วิมุตติ แปลว่า การหลุด
พ้น ต้องทำกำลังใจให้เข้มแข็ง มีสมาธิ
มาก ๆ อย่างหนึ่ง ก็เหมือนกับต้นไม้ บาง
ชนิดต้องให้น้ำมาก ๆ มันจึงจะเจริญขึ้น แต่

อีกอย่างหนึ่งไม่ต้องให้น้ำมาก ให้น้ำมาก
ตาย ต้องให้น้ำน้อยๆ เพราะมันเป็นอย่าง
นั้น มันเจริญของมันได้อย่างนั้น ฉะนั้น
ท่านจึงตรัสว่า เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ
วิมุตติ การหลุดพ้น การที่จะหลุดพ้นต้อง
ใช้ปัญญาและกำลังจิต จิตกับปัญญาต่าง
กันไหม ?

พระ ก. : ไม่ครับ

หลวงพ่อก : ทำไมถึงแยกละ ทำไมถึงแยกเป็น เจโต
วิมุตติ ปัญญาวิมุตติ

พระ ก. : เป็นเพียงคำพูดครับ

หลวงพ่อก : นั้นแหละเห็นไหมไม่อย่างนั้นเราก็ไปเที่ยว
แยก เดี่ยวก็เป็นบ้าเท่านั้นแหละ แต่ว่ามัน
เอียงกันนิดหน่อยนะจะว่าอันเดียวกันก็ไม่
ใช่ คนละอันก็ไม่ใช่ ผมจะตอบอย่างนี้ ถูก
ไหม ผมจะตอบว่าอันเดียวกันก็ไม่ใช่ คน
ละอย่างก็ไม่ใช่ ผมจะตอบอย่างนี้ เอาไป
พิจารณาสิ

พูดถึงความเท่าทันนะ ครั้งหนึ่ง ผม
ไปพักที่วัดร้างแห่งหนึ่งองค์เดียว มะไฟที่
วัดร้างแห่งนั้นเยอะเลย ผมอยากฉันทะลือ
เกิน ผลก็ไม่ได้ฉันทะลือ ความหวาดความกลัว
ว่ามันเป็นของสงฆ์ มีโยมคนหนึ่งสะพาย
ตะกร้ามาขอ เราไปปักกลดที่นั่นเขาจะคิด
ว่าเราเป็นเจ้าของหรือยังก็ไม่ว่างรู้เขามาขอ
ผมก็คิด เอ ! จะให้เขาก็ไม่ได้นะ ครั้นจะ
ไม่ให้เขาก็จะว่าพระหวง มีแต่โทษทั้งนั้น
ผมเลยตอบ

“โยม อาตมามาพักที่วัดนี้ ไม่ใช่
อาตมาเป็นเจ้าของนะ ที่โยมมาขอนี้ก็
เห็นใจอยู่เหมือนกัน อาตมาไม่ห้าม แต่ก็
ไม่อนุญาต ฉะนั้น แล้วแต่โยมเถอะ”

โห้ ! เขาไม่เอาแฮะ เออ ! คำตอบ
อย่างนี้ก็ดีเหมือนกันไม่ห้ามแต่ไม่อนุญาต
เราหมดภาระเลย พูดไปอย่างนี้ก็มิ
ประโยชน์ มันทันเขา ดี ! พูดแล้วก็ดี ดีจน

กระทั่งทุกวันนี้แหละ บางทีคนพูดแปลก ๆ มันก็ไม่กล้าเอา

จจริตคืออะไร ?

พระ ก. : จจริต ? เอ้อ ! ไม่ทราบจะตอบอย่างไร

หลวงพ่ : จิตก็อันนี้ จจริตก็อันนี้ ปัญญาที่อันนี้ จะทำ
ยังไงล่ะที่นี้ ดูซิว่ายังไง ลองดูซิ ราคจริต
โทสจริต โมหจริต พุทธจริต

จจริต ก็คือ จิตใจของคนเราที่มันแอบ
แฝง ในสภาวะอันใดอันหนึ่งมากกว่าเขา
เป็นราคะบ้าง โทสะบ้าง ทุกอย่างมันก็เป็น
ภาษาคำพูดเท่านั้นแหละ แต่มันแยก
กันออกไป

ได้ห้กพรรษาแล้วนะเออ ! รุ่งตามมัน
เห็นจะพอแล้วมั้ง รุ่งมาหลายปีแล้วนี่ มี
หลายคนอยากจะไปอยู่องค์เดียว ผมนี่ไม่
ว่าหรอก อยู่องค์เดียวก็อยู่เถอะ อยู่หลาย
องค์ก็อยู่ ไม่ผิดหรอกถ้าไม่คิดผิด อยู่
องค์เดียวคิดผิดมันก็ไม่เกิดประโยชน์อะไร

ลักษณะที่อยู่ของผู้ปฏิบัติเป็นที่สงบหน่อย
นะ แต่ว่าในเมื่อที่สงบระงับเช่นนั้นไม่มี
เราก็ตายซี มันร้อนนี่ อย่าหาทางอะไรให้
มันมาก ให้มันย่อเข้ามา ให้มา อยู่ที่จิตใจ
เจ้าของ ที่ผมพูดนะ ดูไปนาน ๆ อย่าไปทิ้ง
ให้มีความรู้เอาไว้ ที่ผมว่า อนิจจัง อนิจจัง
ต้องดูไปนาน ๆ เถอะเดี่ยวจะเห็นชัดหรอก

ผมเคยได้คำพูดจากอาจารย์องค์หนึ่ง
เมื่อครั้งผมภาวนาใหม่ๆ ท่านว่ากรรมฐาน
นี้ก็ปฏิบัติไปเถอะอย่าสงสัยมันอย่างเดียว
เท่านั้นแหละ พอแล้ว